

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вищу освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 76-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 6, ст.40
№ 222-VIII від 02.03.2015, ВВР, 2015, № 23, ст.158
№ 319-VIII від 09.04.2015, ВВР, 2015, № 25, ст.192
№ 367-VIII від 23.04.2015, ВВР, 2015, № 28, ст.244
№ 415-VIII від 14.05.2015, ВВР, 2015, № 28, ст.252
№ 425-VIII від 14.05.2015, ВВР, 2015, № 30, ст.271
№ 498-VIII від 02.06.2015, ВВР, 2015, № 31, ст.294
№ 766-VIII від 10.11.2015, ВВР, 2015, № 52, ст.482
№ 848-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 3, ст.25
№ 911-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.50
№ 1017-VIII від 18.02.2016, ВВР, 2016, № 13, ст.145
№ 1114-VIII від 19.04.2016, ВВР, 2016, № 22, ст.452
№ 1415-VIII від 14.06.2016, ВВР, 2016, № 30, ст.543
№ 1662-VIII від 06.10.2016, ВВР, 2016, № 48, ст.807
№ 1731-VIII від 03.11.2016, ВВР, 2016, № 51, ст.840
№ 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25
№ 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50
№ 1838-VIII від 07.02.2017, ВВР, 2017, № 11, ст.104
№ 1958-VIII від 21.03.2017, ВВР, 2017, № 17, ст.206
№ 2019-VIII від 13.04.2017, ВВР, 2017, № 27-28, ст.312
№ 2026-VIII від 16.05.2017, ВВР, 2017, № 24, ст.278
№ 2122-VIII від 11.07.2017, ВВР, 2017, № 33, ст.360
№ 2145-VIII від 05.09.2017, ВВР, 2017, № 38-39, ст.380}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного
Суду
№ 2-р/2017 від 20.12.2017}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 2233-VIII від 07.12.2017, ВВР, 2018, № 2, ст.8
№ 2300-VIII від 27.02.2018, ВВР, 2018, № 14, ст.79
№ 2443-VIII від 22.05.2018, ВВР, 2018, № 33, ст.250
№ 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст.81
№ 2745-VIII від 06.06.2019, ВВР, 2019, № 30, ст.119
№ 392-IX від 18.12.2019, ВВР, 2020, № 24, ст.170
№ 463-IX від 16.01.2020, ВВР, 2020, № 31, ст.226
№ 676-IX від 04.06.2020, ВВР, 2020, № 42, ст.345
№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408
№ 744-IX від 03.07.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.410
№ 749-IX від 03.07.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.411
№ 849-IX від 02.09.2020, ВВР, 2020, № 50, ст.463
№ 1089-IX від 16.12.2020
№ 1216-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 20, ст.180
№ 1357-IX від 30.03.2021, ВВР, 2021, № 29, ст.234
№ 1369-IX від 30.03.2021
№ 1557-IX від 17.06.2021, ВВР, 2021, № 35, ст.296
№ 1709-IX від 07.09.2021, ВВР, 2021, № 47, ст.384
№ 1838-IX від 02.11.2021, ВВР, 2022, № 3, ст.10
№ 1986-IX від 17.12.2021
№ 2003-IX від 25.01.2022
№ 2153-IX від 24.03.2022
№ 2157-IX від 24.03.2022
№ 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2
№ 2471-IX від 28.07.2022
№ 2834-IX від 13.12.2022
№ 2849-IX від 13.12.2022
№ 2925-IX від 23.02.2023
№ 2940-IX від 23.02.2023
№ 3062-IX від 02.05.2023
№ 3438-IX від 08.11.2023
№ 3504-IX від 08.12.2023}

{Установити, що у 2016 році норми і положення цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів та бюджету Фонду соціального страхування України, згідно із Законом № 928-VIII від 25.12.2015}

{У тексті Закону слова "вищий навчальний заклад" і "вищий духовний навчальний заклад" в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами "заклад вищої освіти" і "заклад вищої духовної освіти" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

{У тексті Закону слова "вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання)" в усіх відмінках і числах замінено словами "вищий військовий навчальний заклад, заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 1986-IX від 17.12.2021}

{У тексті Закону слова "засоби масової інформації" у всіх відмінках і числах замінено словом "медіа" згідно із Законом № 2849-IX від 13.12.2022}

Цей Закон встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) автономія закладу вищої освіти - самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених цим Законом;

1¹) академічна доброчесність - сукупність етичних принципів та визначених Законом України "Про освіту", цим Законом та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

2) академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

3) академічна свобода - самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

4) акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти;

{Абзац перший пункту 4 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

{Абзац другий пункту 4 частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

{Абзац третій пункту 4 частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

{Абзац четвертий пункту 4 частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

5) вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти;

6) вищий військовий навчальний заклад - заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського і старшинського) складу з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, інших розвідувальних органів України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону;

{Пункт 6 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015; в редакції Закону № 1986-IX від 17.12.2021}

6¹) заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання - заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах середнього та вищого складу Національної поліції України, начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань;

{Частина першу статті 1 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 1986-IX від 17.12.2021}

7) заклад вищої освіти - окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну

діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;

8) галузь знань - гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей;

{Пункт 8 частини першої статті 1 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

9) Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

10) засновник закладу вищої освіти - органи державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад вищої освіти. Права засновника, передбачені цим Законом, набуваються також на підставах, передбачених цивільним законодавством;

11) здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

12) кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

13) компетентність - здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей;

{Пункт 13 частини першої статті 1 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

14) кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;

15) ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності;

{Пункт 15 частини першої статті 1 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

16) освітня діяльність - діяльність закладів вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу;

{Пункт 16 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

17) освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації;

{Пункт 17 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

18) особа з особливими освітніми потребами - особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

18¹) професія, для якої запроваджене додаткове регулювання, - вид професійної діяльності, доступ до якого, крім наявності освіти відповідного рівня та спеціальності, визначається законом або міжнародним договором;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 18¹ згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

18²) регіональне замовлення у сфері вищої освіти - засіб задоволення потреб економіки держави, регіону та суспільства у кваліфікованих кадрах, забезпечення конституційного права громадян на вищу освіту шляхом укладання регіональним замовником (Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями) із закладом вищої освіти регіонального контракту на підготовку фахівців з вищою освітою;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 18² згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

18³) постакредитаційний моніторинг - оцінювання органом, що прийняв рішення про акредитацію, виконання наданих за результатами акредитації рекомендацій та/або відповідності критеріям акредитації;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 18³ згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

19) результати навчання - знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів;

{Пункт 19 частини першої статті 1 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

20) спеціалізація - складова спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти;

{Пункт 20 частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

21) спеціальність - гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників;

{Пункт 21 частини першої статті 1 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

22) сталий фонд (ендаумент) закладу вищої освіти - сума коштів або вартість іншого майна, призначена для інвестування або капіталізації на строк не менше 36 місяців, пасивні доходи від якої використовуються закладом вищої освіти з метою здійснення його статутної діяльності у порядку, визначеному благодійником або уповноваженою ним особою;

22¹) студентоцентроване навчання - підхід до організації освітнього процесу, що передбачає:

заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу;

створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 22¹ згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

22²) тимчасово переміщений заклад вищої освіти (наукова установа) - заклад вищої освіти (наукова установа), який у період тимчасової окупації або антитерористичної операції у період її проведення, під час здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях за рішенням засновника (засновників) змінив своє місцезнаходження шляхом переміщення з тимчасово окупованої території до населеного пункту на підконтрольній українській владі території;

{Частину першу статті 1 доповнено пунктом 22² згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

{Пункт 22³ частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 744-IX від 03.07.2020}

23) якість вищої освіти - відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

{Пункт 23 частини першої статті 1 в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 392-IX від 18.12.2019}

{Пункт 24 частини першої статті 1 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

2. Терміни "ліцензія", "ліцензійні умови", "орган ліцензування" вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України "Про ліцензування видів господарської діяльності".

Терміни "українська громадянська ідентичність", "українська національна ідентичність", "оборонна свідомість" вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України "Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності".

{Частину другу статті 1 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2834-IX від 13.12.2022}

{Статтю 1 доповнено частиною другою згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 2. Законодавство України про вищу освіту

1. Законодавство України про вищу освіту базується на Конституції України і складається із законів України "Про освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність", цього Закону та інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

2. Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені національним законодавством, застосовуються правила міжнародних договорів.

3. Права закладу вищої освіти, що визначають його автономію, встановлені цим Законом, не можуть бути обмежені іншими законами чи нормативно-правовими актами.

Стаття 3. Державна політика у сфері вищої освіти

1. Державну політику у сфері вищої освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України та центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах:

1) сприяння сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя;

1¹) сприяння утвердженню української національної та громадянської ідентичності, вихованню патріотизму, формуванню оборонної свідомості;

{Частину другу статті 3 доповнено пунктом 1¹ згідно із Законом № 2834-IX від 13.12.2022}

2) доступності вищої освіти;

3) незалежності здобуття вищої освіти від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім закладів вищої духовної освіти);

4) міжнародної інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України у Європейській простір вищої освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи;

5) наступності процесу здобуття вищої освіти;

6) державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної, мистецької та педагогічної діяльності;

{Пункт 6 частини другої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

7) державної підтримки освітньої, наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів, зокрема шляхом надання пільг із сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів закладам вищої освіти, що провадять таку діяльність;

{Пункт 7 частини другої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

8) сприяння здійсненню державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти;

9) відкритості формування структури і обсягу освітньої та професійної підготовки фахівців з вищою освітою.

3. Формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються шляхом:

1) гармонійної взаємодії національних систем освіти, науки, мистецтва, бізнесу та держави з метою забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку держави;

{Пункт 1 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

2) збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення якості вищої освіти;

3) розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти протягом життя;

4) створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти, у тому числі забезпечення додатковою підтримкою в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами, зокрема психолого-педагогічним супроводом, створення для них вільного доступу до інфраструктури закладу вищої освіти;

{Пункт 4 частини третьої статті 3 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

5) розвитку автономії закладів вищої освіти та академічної свободи учасників освітнього процесу. Автономія закладу вищої освіти зумовлює необхідність таких самоорганізації та саморегулювання, які є відкритими до критики, служать громадському інтересові, встановленню істини стосовно викликів, що постають перед державою і суспільством, здійснюються прозоро та публічно;

6) визначення збалансованої структури та обсягу підготовки фахівців з вищою освітою з урахуванням потреб особи, інтересів держави, територіальних громад і роботодавців;

7) забезпечення розвитку наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності закладів вищої освіти та їх інтеграції з виробництвом;

{Пункт 7 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

8) надання особам, які навчаються у закладах вищої освіти, пільг та соціальних гарантій у порядку, встановленому законодавством;

9) належної державної підтримки підготовки фахівців із числа осіб з особливими освітніми потребами на основі забезпечення їх додатковою підтримкою, зокрема психолого-педагогічним супроводом, та створення для них вільного доступу до освітнього процесу, зокрема забезпечення вільного доступу до інфраструктури закладу вищої освіти;

{Пункт 9 частини третьої статті 3 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

10) створення умов для реалізації випускниками закладів вищої освіти права на працю, забезпечення гарантії рівних можливостей щодо вибору місця роботи, виду трудової діяльності на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності з урахуванням здобутої вищої освіти та відповідно до суспільних потреб;

11) запровадження механізмів стимулювання підприємств, установ, організацій усіх форм власності до надання першого робочого місця випускникам закладів вищої освіти.

4. Держава сприяє розвитку закладів вищої освіти як центрів незалежної думки.

Стаття 4. Право на вищу освіту

1. Кожен має право на вищу освіту.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних закладах вищої освіти на конкурсній основі, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, а також в інших випадках, передбачених законодавством.

{Абзац другий частини першої статті 4 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Громадяни України вільні у виборі закладу вищої освіти, форми здобуття вищої освіти і спеціальності.

Громадяни України, які не завершили навчання за кошти державного або місцевого бюджету за певним ступенем освіти, мають право повторно безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних закладах вищої освіти за тим самим ступенем освіти, за умови

відшкодування до державного або місцевого бюджету коштів, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина першу статті 4 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 367-VIII від 23.04.2015}

Право на вищу освіту гарантується незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття вищої освіти, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України.

Не вважається дискримінацією права на здобуття вищої освіти встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття вищої освіти, зумовленими особливостями отримання кваліфікації.

Для реалізації права на вищу освіту особами з особливими освітніми потребами заклади вищої освіти створюють їм необхідні умови для здобуття якісної вищої освіти.

Для реалізації права на вищу освіту особами, які потребують соціальної підтримки відповідно до законодавства, здійснюється повне або часткове фінансове забезпечення їх утримання у період здобуття ними вищої освіти за кожним освітнім рівнем.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту за другою спеціальністю у державних та комунальних закладах вищої освіти, якщо за станом здоров'я вони втратили можливість виконувати службові чи посадові обов'язки за отриманою раніше кваліфікацією, що підтверджується висновками медико-соціальної експертної комісії, та в інших випадках, передбачених законом.

2. Іноземці та особи без громадянства, у тому числі закордонні українці, які постійно проживають в Україні, особи, яких визнано біженцями, та особи, які потребують додаткового захисту, а також інші категорії іноземців та осіб без громадянства у передбачених законом та/або міжнародним договором України випадках, мають право на здобуття вищої освіти нарівні з громадянами України, у тому числі за рахунок коштів державного або місцевого бюджету.

{Абзац перший частини другої статті 4 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2471-IX від 28.07.2022}

Інші іноземці та особи без громадянства можуть здобувати вищу освіту за кошти фізичних (юридичних) осіб, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, законодавством або угодами між закладами вищої освіти про міжнародну академічну мобільність.

Усі особи, які здобувають вищу освіту у закладах вищої освіти, мають рівні права та обов'язки.

Розділ II РІВНІ, СТУПЕНІ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 5. Рівні та ступені вищої освіти

1. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти:

{Абзац перший частини першої статті 5 в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 1369-IX від 30.03.2021}

початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;

перший (бакалаврський) рівень;

другий (магістерський) рівень;

третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень.

{Абзац п'ятий частини першої статті 5 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Абзац шостий частини першої статті 5 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування типових спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

{Абзац сьомий частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

{Абзац восьмий частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності.

{Абзац дев'ятий частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

{Абзац десятий частини першої статті 5 в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017; № 392-IX від 18.12.2019}

Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності,

оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

{Частина першу статті 5 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проекту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері.

{Частина першу статті 5 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Абзац тринадцятий частини першої статті 5 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

2. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

{Абзац перший частини другої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії/доктор мистецтва;

{Пункт 4 частини другої статті 5 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Пункт 5 частини першої статті 5 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

3. Молодший бакалавр - це освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

{Абзац перший частини третьої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

4. Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

{Абзац перший частини четвертої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

5. Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

{Абзац перший частини п'ятої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 848-VIII від 26.11.2015}

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Ступінь магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти або освітнього ступеня молодшого бакалавра, фахового молодшого бакалавра, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за відповідною спеціальністю і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми, обсяг якої у випадку, якщо ступінь магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування здобувається на основі повної загальної середньої освіти, становить 300-360 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

{Абзац третій частини п'ятої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 848-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Наукові установи Національної академії наук України та національних галузевих академій наук можуть здійснювати підготовку магістрів за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність. Наукові установи можуть також здійснювати підготовку магістрів за освітньо-науковою програмою, узгодженою з закладом вищої освіти. У такому разі наукова складова такої програми здійснюється у науковій установі, а освітня складова - у закладі вищої освіти.

{Частина п'яту статті 5 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 848-VIII від 26.11.2015}

6. Доктор філософії - це освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи за результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

{Абзац перший частини шостої статті 5 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі (ад'юнктурі). Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

{Абзац другий частини шостої статті 5 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність або за освітньо-науковою програмою, окремі елементи якої забезпечуються іншими науковими установами та/або закладами вищої освіти.

{Абзац четвертий частини шостої статті 5 в редакції Закону № 848-VIII від 26.11.2015}

Доктор мистецтва - це освітньо-творчий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Особа має право здобувати ступінь доктора мистецтва у творчій аспірантурі. Першим етапом здобуття ступеня доктора мистецтва може бути асистентура-стажування, яка є формою підготовки мистецьких виконавських кадрів вищої кваліфікації. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Частина шосту статті 5 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Ступінь доктора мистецтва присуджується спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва закладу вищої освіти мистецького спрямування за результатом успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-творчої програми та публічного захисту творчого мистецького проекту в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Частина шосту статті 5 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Нормативний строк підготовки доктора мистецтва у творчій аспірантурі становить три роки. Обсяг освітньої складової освітньо-творчої програми підготовки доктора мистецтва становить 30-60 кредитів ЄКТС.

{Частина шосту статті 5 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Частина сьому статті 5 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

Стаття 6. Атестація здобувачів вищої освіти

1. Атестація - це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

{Частина перша статті 6 в редакції Законів № 392-IX від 18.12.2019, № 1369-IX від 30.03.2021}

2. Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до положення про екзаменаційну комісію, затвердженого вченою радою закладу вищої освіти (наукової установи).

{Абзац перший частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 848-VIII від 26.11.2015}

Заклад вищої освіти на підставі рішення екзаменаційної комісії присуджує особі, яка успішно виконала освітню програму на певному рівні вищої освіти, відповідний ступінь вищої освіти та присвоює відповідну кваліфікацію.

Атестація осіб на першому (бакалаврському) та/або другому (магістерському) рівнях вищої освіти може включати єдиний державний кваліфікаційний іспит, що проводиться за спеціальностями та в порядку, визначеними Кабінетом Міністрів України.

{Абзац третій частини другої статті 6 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

{Постанови: № 334, № 684, № 497 від 19.05.2021}

Рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації скасовується закладом вищої освіти у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Частина другу статті 6 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

3. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється на підставі публічного захисту мистецьких досягнень у формі творчого мистецького проекту разовою спеціалізованою радою з присудження ступеня доктора мистецтва, утвореною закладом вищої освіти, який має акредитовану освітню програму третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності. Публічний захист творчого мистецького проекту транслюється закладом вищої освіти на його офіційному веб-сайті в режимі реального часу.

{Частина третя статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

4. Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації разовою спеціалізованою вченою радою, утвореною закладом вищої освіти чи науковою установою, які мають акредитовану освітню програму третього рівня вищої освіти з відповідної спеціальності (спеціальностей для міждисциплінарних робіт).

{Частина четверта статті 6 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

5. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, відгуки та рецензії на них оприлюднюються на офіційному веб-сайті відповідного закладу вищої освіти чи наукової установи згідно із законодавством.

Інформація про утворену разову спеціалізовану вчену раду, дату, час і місце проведення атестації оприлюднюється закладами вищої освіти, науковими установами на своїх офіційних веб-сайтах відповідно до законодавства та подається в електронному вигляді до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке оприлюднює таку інформацію на своєму офіційному веб-сайті.

Заклади вищої освіти, наукові установи забезпечують трансляцію атестації здобувачів ступеня доктора філософії в режимі реального часу на своїх офіційних веб-сайтах.

{Частина п'ята статті 6 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

6. До захисту допускається дисертація, виконана здобувачем ступеня доктора філософії самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації є підставою для відмови у присудженні ступеня доктора філософії.

Виявлення фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у захищеній здобувачем дисертації є підставою для скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження йому ступеня доктора філософії та видачу відповідного диплома.

У разі встановлення відповідно до законодавства у кваліфікаційній роботі здобувача ступеня доктора філософії фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та/або порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії скасовується закладом вищої освіти чи науковою установою, в якому (якій) вона була утворена, або Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Якщо у захищеній здобувачем ступеня доктора філософії дисертації встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, його науковий керівник позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, голова та члени разової спеціалізованої вченої ради, в якій відбувся захист цієї дисертації, та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки на дисертацію, позбавляються права участі в атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки, а заклад вищої освіти чи наукова установа позбавляється права утворювати разову спеціалізовану вчену раду за відповідною спеціальністю строком на один рік, крім випадку скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладом вищої освіти чи науковою установою.

{Частина шоста статті 6 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

Стаття 7. Документи про вищу освіту

{Назва статті 7 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

1. Документ про вищу освіту видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню програму та пройшла атестацію.

{Частина перша статті 7 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

2. Встановлюються такі види документів про вищу освіту за відповідними ступенями:

{Абзац перший частини другої статті 7 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

диплом молодшого бакалавра;

диплом бакалавра;

диплом магістра;

диплом доктора філософії/доктора мистецтва.

{Абзац п'ятий частини другої статті 7 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Абзац шостий частини другої статті 7 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

3. У дипломі молодшого бакалавра, бакалавра, магістра зазначаються назва закладу вищої освіти (наукової установи), що видав цей документ (у разі здобуття вищої освіти у відокремленому підрозділі закладу вищої освіти (наукової установи) - також назва такого підрозділу), назва освітньої програми, а також кваліфікація, що складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність (спеціальності, галузь знань - для міждисциплінарних освітніх програм), спеціалізацію та професійну кваліфікацію (у разі присвоєння).

{Частина третя статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 848-VIII від 26.11.2015; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

4. У дипломі доктора філософії/доктора мистецтва зазначається інформація про здобутий особою ступінь, галузь знань, спеціальність, з якої здобуто відповідний ступінь (галузі знань, спеціальності - для міждисциплінарних робіт), назва закладу вищої освіти чи наукової установи, в якому (якій) здійснювалася підготовка, назва закладу вищої освіти чи наукової установи, у разовій спеціалізованій вченій раді/разовій спеціалізованій раді з присудження ступеня доктора мистецтва якого (якої) захищено наукові/мистецькі досягнення.

{Частина четверта статті 7 в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 392-IX від 18.12.2019, № 1369-IX від 30.03.2021}

5. Невід’ємною частиною диплома молодшого бакалавра, бакалавра, магістра, доктора філософії/доктора мистецтва є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома наводиться інформація про результати навчання особи, освітні компоненти, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

{Частина п'ята статті 7 в редакції Законів № 2745-VIII від 06.06.2019, № 1369-IX від 30.03.2021}

6. Документ про вищу освіту видається закладом вищої освіти лише за акредитованою відповідно до цього Закону освітньою програмою. У документі про вищу освіту зазначається найменування органу (органів) акредитації, а в додатку до документа про вищу освіту - інформація про видані ним (ними) відповідні акредитаційні сертифікати, рішення.

{Частина шоста статті 7 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

7. Документи про вищу освіту для осіб, які навчаються за державним замовленням, виготовляються закладами вищої освіти та видаються за рахунок коштів державного бюджету, а для осіб, які навчаються за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, вартість документів про вищу освіту включається у вартість навчання. Перелік обов’язкової інформації, яка повинна міститися у документі про вищу освіту, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина сьома статті 7 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

8. У разі здобуття особою вищої освіти за узгодженими між закладами вищої освіти (науковими установами), у тому числі іноземними, освітніми програмами заклади вищої освіти (наукові установи) мають право виготовляти та видавати спільний (подвійний) документ про вищу освіту за зразком, визначеним спільним рішенням вчених рад таких закладів вищої освіти (наукових установ).

{Частина восьма статті 7 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

9. У разі здобуття особою вищої освіти більше ніж за однією спеціальністю заклад вищої освіти має право виготовляти та видавати документ про вищу освіту за спеціальним зразком, визначеним вченою радою закладу вищої освіти.

{Частина дев'ята статті 7 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

10. Інформація про видані дипломи вноситься закладами вищої освіти, крім вищих військових навчальних закладів, до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Стаття 8. Єдина державна електронна база з питань освіти

1. Засади функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти визначаються законодавством.

{Статтю 8 доповнено частиною другою згідно із Законом № 2438-IX від 19.07.2022 - щодо набрання чинності див. пункт 2}

2. Інформація про здобувачів освіти та працівників закладів вищої освіти, що міститься у Єдиній державній електронній базі з питань освіти, надається безоплатно центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, для використання у статистичних цілях.

{Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 319-VIII від 09.04.2015, № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 463-IX від 16.01.2020}

Розділ III ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ ТА СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

{Назва розділу III в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 9. Ліцензійні умови, галузі знань та спеціальності

1. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності встановлюють вичерпний перелік вимог, обов’язкових для виконання закладом вищої освіти або науковою установою, та вичерпний перелік документів, що додаються до заяви про отримання ліцензії.

2. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності визначають:

1) кадрові вимоги до працівників, які мають визначену освітню та/або професійну кваліфікацію;

2) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають змогу її ідентифікувати (для освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, та з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами);

3) інші вимоги, передбачені Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності".

3. Перелік галузей знань та спеціальностей розробляється на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти і затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Перелік галузей знань та спеціальностей розробляється з метою впорядкування освітніх програм, диференціації вимог до них, забезпечення порівнянності документів про вищу освіту, планування підготовки фахівців та збирання статистичних даних щодо вищої освіти.

5. Заклади вищої освіти (наукові установи) самостійно розробляють і затверджують освітні програми з урахуванням вимог до відповідного рівня вищої освіти, встановлених законодавством та стандартами вищої освіти.

6. Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів (за наявності), якщо інше не передбачено законодавством.

{Стаття 9 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 9¹. Освітні програми

1. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

2. Заклад вищої освіти може самостійно запроваджувати спеціалізації, що зазначаються при присудженні освітньої кваліфікації особам, які успішно закінчили навчання за відповідними освітніми програмами.

3. На початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти можуть створюватися освітні програми за галуззю знань або групою спеціальностей, якщо це не суперечить відповідним стандартам вищої освіти.

4. На другому (магістерському) рівні вищої освіти можуть створюватися міждисциплінарні освітньо-наукові програми, якщо це не суперечить відповідним стандартам вищої освіти.

{Статтю 9¹ доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

{Закон доповнено статтею 9¹ згідно із Законом № 2745-VIII від 06.06.2019}

Стаття 10. Стандарти вищої освіти

1. Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

2. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- 2) вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання;
- 3) перелік обов'язкових компетентностей випускника;
- 4) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- 5) форми атестації здобувачів вищої освіти;
- 6) вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань або групою спеціальностей (у стандартах рівня молодшого бакалавра), міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії);
- 7) вимоги професійних стандартів (за їх наявності).

4. Стандарти вищої освіти спеціальностей, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, можуть містити додаткові вимоги до правил прийому, структури освітньої програми, змісту освіти, організації освітнього процесу та атестації випускників. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти для відповідних освітніх програм формується у термінах програмних результатів навчання.

5. Заклад вищої освіти на підставі відповідної освітньої програми розробляє навчальний план, що визначає перелік та обсяг освітніх компонентів у кредитах ЄКТС, їх логічну послідовність, форми організації освітнього процесу, види та обсяг навчальних занять, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю, що забезпечують досягнення здобувачем відповідного ступеня вищої освіти програмних результатів навчання.

На основі навчального плану у визначеному закладом вищої освіти порядку для кожного здобувача вищої освіти розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани на кожний навчальний рік. Індивідуальний навчальний план формується за результатами особистого вибору здобувачем вищої освіти дисциплін в обсязі, не меншому за встановлений цим Законом, з урахуванням вимог освітньої програми щодо вивчення її обов'язкових компонентів. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем вищої освіти.

6. Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, що забезпечують формування і реалізують державну політику у відповідних сферах, галузевих об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

{Текст статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Розділ IV УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 11. Система вищої освіти

1. Систему вищої освіти становлять:

- 1) заклади вищої освіти всіх форм власності;
- 2) рівні та ступені (кваліфікації) вищої освіти;

- 3) галузі знань і спеціальності;
 - 4) освітні та наукові програми;
 - 5) ліцензійні умови провадження освітньої діяльності та ліцензійні умови провадження вищої освіти;
- {Пункт 5 частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}*
- 6) органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти;
 - 7) учасники освітнього процесу.

Стаття 12. Управління у сфері вищої освіти

1. Управління у сфері вищої освіти у межах своїх повноважень здійснюється:
 - 1) Кабінетом Міністрів України;
 - 2) центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;
 - 3) галузевими державними органами, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти;
 - 4) органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти;
 - 5) Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук;
 - 6) засновниками закладів вищої освіти;
 - 7) органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки;
 - 8) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.
2. Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади:
 - 1) забезпечує реалізацію державної політики у сфері вищої освіти;
 - 2) організовує розроблення, затверджує та забезпечує виконання загальнодержавних програм розвитку сфери вищої освіти;
 - 3) забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для розвитку вищої освіти;
 - 4) видає у межах своїх повноважень нормативно-правові акти з питань вищої освіти;
 - 5) безпосередньо або через уповноважений ним орган здійснює права засновника, передбачені цим та іншими законами України, стосовно закладів вищої освіти державної форми власності;
 - 6) створює дієві механізми реалізації передбачених цим Законом прав закладів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників та осіб, які навчаються у закладах вищої освіти;
 - 7) забезпечує широку участь незалежних експертів і представників громадськості, роботодавців та осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, у підготовці та прийнятті проектів нормативно-правових актів та інших рішень, що стосуються регулювання взаємодії складових системи вищої освіти та її функціонування в цілому;
 - 8) встановлює особливі умови підготовки фахівців за пріоритетними високотехнологічними напрямками відповідно до державних цільових програм;
 - 9) забезпечує здійснення контролю за дотриманням законодавства про вищу освіту;
- 10) забезпечує здійснення контролю за дотриманням встановлених цим Законом обмежень при затвердженні складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

{Частину другу статті 12 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 1415-VIII від 14.06.2016}

- 11) затверджує склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та у встановлених цим Законом випадках припиняє повноваження членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

{Частину другу статті 12 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 1415-VIII від 14.06.2016}

Стаття 13. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти

1. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:
 - 1) розробляє стратегію та програми розвитку вищої освіти і подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;
 - 2) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, підготовки фахівців з вищою освітою;
 - 3) систематично відстежує та аналізує потреби вітчизняного ринку праці, вносить пропозиції щодо обсягів і напрямів державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою;
 - 4) провадить аналітично-прогностичну діяльність у сфері вищої освіти, визначає тенденції її розвитку, вплив демографічної, етнічної, соціально-економічної ситуації, інфраструктури виробничої та невиробничої сфери, формує стратегічні напрями розвитку вищої освіти з урахуванням науково-технічного прогресу та інших факторів, узагальнює світовий і вітчизняний досвід розвитку вищої освіти;
 - 5) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до його компетенції;
 - 6) забезпечує функціонування Єдиної державної електронної бази з питань освіти;
 - 7) формує перелік галузей знань і перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;

{Пункт 7 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

8) затверджує форми документів про вищу освіту;

{Пункт 8 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019; в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

9) затверджує перелік спеціальностей, здобуття ступеня освіти з яких необхідне для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання;

{Пункт 9 частини першої статті 13 в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 392-IX від 18.12.2019}

9¹) здійснює ліцензування освітньої діяльності у сфері вищої освіти та заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог ліцензійних умов;

{Частину першу статті 13 доповнено пунктом 9¹ згідно із Законом № 1369-IX від 30.03.2021}

10) формує пропозиції і розміщує державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою у порядку, встановленому законодавством;

11) сприяє працевлаштуванню випускників закладів вищої освіти;

12) затверджує перелік спеціальностей, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей вступників;

13) за дорученням і в межах, встановлених Кабінетом Міністрів України, реалізує права і обов'язки уповноваженого органу стосовно заснованих державою закладів вищої освіти;

14) встановлює порядок атестації педагогічних працівників закладів вищої освіти для присвоєння їм кваліфікаційних категорій і педагогічних звань у порядку, встановленому законодавством;

15) утворює та організовує роботу атестаційної колегії, яка на принципах прозорості та відкритості затверджує рішення вчених рад закладів вищої освіти та наукових установ про присвоєння науковим і науково-педагогічним працівникам вчених звань старшого дослідника, доцента та професора; розглядає питання та приймає рішення про позбавлення особи вченого звання; оформлює та видає відповідні атестати; розглядає питання, пов'язані з присудженням та позбавленням наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, відповідно до законодавства; розглядає апеляції на рішення атестаційної колегії;

{Пункт 15 частини першої статті 13 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

16) розробляє та затверджує стандарти вищої освіти за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті;

{Пункт 16 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

17) затверджує за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти порядок визнання здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти та наукових ступенів і проводить процедуру їх визнання, крім випадків, передбачених цим Законом;

18) за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти схвалює порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії та подає його на затвердження до Кабінету Міністрів України;

{Пункт 18 частини першої статті 13 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

18¹) у разі виявлення протягом 30 днів з дня оприлюднення інформації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти згідно з частиною п'ятою статті 6 цього Закону невідповідності інформації про склад разової спеціалізованої вченої ради з присудження ступеня доктора філософії, поданої закладом вищої освіти чи науковою установою, вимогам законодавства зупиняє роботу такої разової спеціалізованої вченої ради до усунення виявленої невідповідності. Разова спеціалізована вчена рада вважається правомочною у разі відсутності рішення про її зупинення;

{Частину першу статті 13 доповнено пунктом 18¹ згідно із Законом № 1369-IX від 30.03.2021}

19) встановлює порядок присвоєння закладами вищої освіти та науковими установами вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, а також порядок позбавлення вчених звань;

20) видає нормативно-правові акти з питань вищої освіти у випадках, передбачених цим Законом;

21) за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти затверджує положення про акредитацію освітніх програм, положення про інституційну акредитацію закладів вищої освіти, положення про акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, положення про Апеляційну палату, а також зміни до них;

{Пункт 21 частини першої статті 13 в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 3062-IX від 02.05.2023}

22) розробляє ліцензійні умови провадження освітньої діяльності та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;

{Пункт 22 частини першої статті 13 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

22¹) розробляє порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) та подає їх на затвердження Кабінету Міністрів України;

{Частину першої статті 13 доповнено пунктом 22¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

23) розробляє положення про порядок реалізації права на академічну мобільність та подає його на затвердження Кабінету Міністрів України;

{Пункт 24 частини першої статті 13 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

24¹) оприлюднює перелік тимчасово переміщених закладів вищої освіти (наукових установ);

{Частину першу статті 13 доповнено пунктом 24¹ згідно із Законом № 1114-VIII від 19.04.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1838-VIII від 07.02.2017, № 2443-VIII від 22.05.2018; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 744-IX від 03.07.2020}

24²) затверджує вимоги до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм;

{Частину першу статті 13 доповнено пунктом 24² згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

25) здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

2. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти:

1) беруть участь у реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, професійної підготовки фахівців, у ліцензуванні освітньої діяльності, що провадиться закладами вищої освіти;

2) формують пропозиції і розміщують державне замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою у порядку, встановленому законодавством;

{Пункт 3 частини другої статті 13 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

4) сприяють працевлаштуванню випускників закладів вищої освіти, що належать до сфери їх управління, здійснюють розподіл випускників вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання для подальшого проходження служби та надають випускникам інших закладів вищої освіти інформацію про наявність вакансій у складі юридичних осіб незалежно від форми власності та підпорядкування для можливого працевлаштування;

{Пункт 4 частини другої статті 13 в редакції Закону № 1662-VIII від 06.10.2016}

5) аналізують якість вищої освіти в закладах вищої освіти, що належать до сфери їх управління;

{Пункт 5 частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

6) безпосередньо або через уповноважений ними орган реалізують права та обов'язки засновника, передбачені цим та іншими законами України, стосовно закладів вищої освіти, що належать до сфери їх управління;

7) здійснюють інші повноваження відповідно до законодавства.

3. Управління закладом вищої духовної освіти здійснюється з урахуванням особливостей його діяльності відповідно до законодавства.

4. Державні органи, до сфери управління яких належать вищі військові навчальні заклади, заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, мають право своїми нормативно-правовими актами встановлювати особливі вимоги щодо:

1) управління відповідними вищими військовими навчальними закладами, закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання, військовими навчальними підрозділами закладів вищої освіти та організації освітнього процесу в них;

2) діяльності та повноважень органів управління і громадського самоврядування у відповідних вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

3) кандидатів на посади керівників (заступників керівників) відповідних вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, їх структурних підрозділів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти;

4) призначення та звільнення з посад керівників (заступників керівників) відповідних вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, їх структурних підрозділів;

5) додаткових до визначених стандартами вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання за відповідними освітніми програмами, порядку розроблення та затвердження освітніх програм у відповідних вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

6) формування переліку спеціалізацій підготовки здобувачів спеціалізованої освіти у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

7) кандидатів на посади педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників та конкурсного відбору на посади педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників у відповідних вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

8) реалізації прав і обов'язків педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників та осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

9) відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення курсантів, слухачів, ад'юнктів (аспірантів), докторантів, які навчаються у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

10) підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів в ад'юнктурі (аспірантурі) та докторантурі у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

11) нормативів чисельності курсантів, слухачів, ад'юнктів (аспірантів), які навчаються у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, на одну посаду науково-педагогічного працівника;

12) порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

13) формування індивідуальних навчальних планів та індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти;

14) практичної підготовки осіб, які здобувають вищу освіту у відповідних вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти.

Нормативно-правові акти, передбачені пунктами 8-14 цієї частини, затверджуються за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Частина четверта статті 13 в редакції Закону № 1986-IX від 17.12.2021}

5. Акти центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, прийняті в межах його повноважень, є обов'язковими до виконання державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, а також закладами вищої освіти незалежно від форми власності.

Листи, інструкції, методичні рекомендації, інші документи органів виконавчої влади, крім наказів, зареєстрованих Міністерством юстиції України, та документів, що регулюють внутрішню діяльність органу, не є нормативно-правовими актами і не можуть встановлювати правові норми.

У випадках, коли прийняття рішення центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки відповідно до цього Закону вимагає погодження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки має право самостійно приймати рішення, якщо Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти не виконало свої повноваження у строки, визначені законодавством.

6. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки утворює Науково-методичну раду, яка за участю Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти розробляє методологію, методичні рекомендації щодо розроблення стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти, а також науково-методичні комісії, що розробляють стандарти освітньої діяльності та стандарти вищої освіти.

Склад Науково-методичної ради та науково-методичних комісій формується з представників держави, роботодавців та їх об'єднань, закладів вищої освіти усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та галузевих національних академій наук, професійних асоціацій, міжнародних експертів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань або досвід фахової роботи в галузі не менше 10 років. До складу Науково-методичної ради та науково-методичних комісій не можуть входити керівники і заступники керівників закладів вищої освіти (наукових установ), а також більше одного представника від закладу вищої освіти (наукової установи).

Члени Науково-методичної ради та науково-методичних комісій не можуть входити до складу галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 14. Повноваження органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти

1. Органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, у межах своїх повноважень:

1) забезпечують виконання державних програм у сфері вищої освіти;

2) вивчають потребу у фахівцях з вищою освітою на місцях і вносять центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, та центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки пропозиції щодо обсягу державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою та підвищення їх кваліфікації, узгоджені з державними органами, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти;

3) подають центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки пропозиції щодо формування мережі закладів вищої освіти;

4) безпосередньо або через уповноважений ними орган реалізують права і обов'язки засновника, передбачені цим та іншими законами України, стосовно закладів вищої освіти України, що належать до сфери їх управління;

5) сприяють працевлаштуванню і соціальному захисту випускників закладів вищої освіти, що належать до сфери їх управління;

6) залучають підприємства, установи, організації (за згодою) до розв'язання проблем розвитку системи вищої освіти.

Стаття 15. Повноваження засновника (засновників) закладу вищої освіти

1. Повноваження засновника (засновників) щодо управління закладом вищої освіти визначаються цим та іншими законами України, а також статутом закладу вищої освіти.

2. Засновник (засновники) закладу вищої освіти або уповноважений ним (ними) орган:

- 1) затверджує статут закладу вищої освіти та за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти вносить до нього зміни або затверджує нову редакцію;
 - 2) укладає в місячний строк контракт з керівником закладу вищої освіти, обраним за конкурсом у порядку, встановленому цим Законом;
 - 3) за поданням вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти достроково розриває контракт із керівником закладу вищої освіти з підстав, визначених законодавством про працю, чи за порушення статуту закладу вищої освіти та умов контракту;
 - 4) здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу вищої освіти;
 - 5) здійснює контроль за дотриманням статуту закладу вищої освіти;
 - 6) здійснює інші повноваження, передбачені законом і статутом закладу вищої освіти.
3. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган може (можуть) делегувати окремі свої повноваження керівникові або іншому органу управління закладу вищої освіти.

Розділ V
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти

1. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із:

- 1) системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);
- 2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти;
- 3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

2. Система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
{Пункт 8 частини другої статті 16 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) забезпечення ефективності процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти;
- 2) забезпечення наявності системи проведення процедур зовнішнього забезпечення якості;
- 3) забезпечення наявності оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти;
- 4) налагодження доступного і зрозумілого звітування;
- 5) проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями;
- 6) інших процедур і заходів.

4. Система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) забезпечення наявності та ефективності процесів і процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;
- 2) забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти;

3) забезпечення незалежності у діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;

4) підзвітність;

5) інших процедур і заходів.

Стаття 17. Статус Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є постійно діючим колегіальним органом.

{Частина перша статті 17 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є юридичною особою публічного права, яка діє згідно з цим Законом і статутом, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Частина друга статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1415-VIII від 14.06.2016}

Стаття 18. Повноваження Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти:

1) розробляє положення про акредитацію освітніх програм, положення про інституційну акредитацію закладів вищої освіти, положення про акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, положення про Апеляційну палату, а також зміни до них і подає їх для затвердження до центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

{Пункт 1 частини першої статті 18 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

2) аналізує якість освітньої діяльності закладів вищої освіти;

3) проводить інституційну акредитацію;

{Пункт 3 частини першої статті 18 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Пункт 4 частини першої статті 18 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

5) здійснює постакредитаційний моніторинг;

{Пункт 5 частини першої статті 18 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

6) проводить акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

6¹) вносить інформацію до Єдиної державної електронної бази з питань освіти про сертифікати (офіційні рішення) про акредитацію освітніх програм, видані іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;

{Частину першу статті 18 доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

7) формує критерії оцінки якості освітньої діяльності, у тому числі наукових здобутків, закладів вищої освіти України, за якими можуть визначатися рейтинги закладів вищої освіти України;

8) розробляє порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії та подає його на схвалення до центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

{Пункт 8 частини першої статті 18 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

{Пункт 9 частини першої статті 18 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

10) акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти, веде їх реєстр;

{Пункт 10 частини першої статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

11) здійснює інші повноваження, передбачені законом.

2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, звіт про власну діяльність, формує пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направляє зазначені документи Верховній Раді України, Президентові України, Кабінетові Міністрів України та закладам вищої освіти для їх обговорення та належного реагування.

Стаття 19. Склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти складається з двадцяти трьох осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі рішення Конкурсної комісії за результатами конкурсного відбору, що відбувається з дотриманням принципів гендерного балансу та галузевого представництва.

2. Склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формується у такому складі:

1) три особи, які обираються із числа представників всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців;

2) дві особи з числа здобувачів вищої освіти першого або другого рівня;

3) не менше одного представника з числа осіб, які працюють за основним місцем роботи у:

Національній академії наук України;

національній галузевій академії наук (по одному представнику від кожної академії);

закладі вищої освіти державної форми власності;

закладі вищої освіти комунальної форми власності;

закладі вищої освіти приватної форми власності.

При формуванні складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти має бути додержано вимогу щодо забезпечення представництва не більше однієї особи від галузі знань з числа кандидатів, висунутих суб'єктами, зазначеними у пункті 3 цієї частини.

Особа може бути висунута кандидатом у члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти суб'єктами, зазначеними у частині другій цієї статті, або шляхом самовисування.

{Частина друга статті 19 в редакції Закону № 1838-IX від 02.11.2021}

3. Не може бути членом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, членом його Апеляційної палати, членом Конкурсної комісії особа, яка:

{Абзац перший частини третьої статті 19 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

2) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;

{Пункт 2 частини третьої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

3) за вироком суду позбавлена права обіймати певну посаду або займатися певною діяльністю;

4) за рішенням суду визнана винною у вчиненні корупційного правопорушення - протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;

5) піддавалася адміністративному стягненню за правопорушення, пов'язане з корупцією, - протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;

6) підпадає під дію частини третьої або четвертої статті 1 Закону України "Про очищення влади";

7) відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України "Про очищення влади";

8) у зв'язку з порушенням академічної доброчесності була позбавлена вченого звання та/або присудженого наукового ступеня (ступеня доктора мистецтв);

{Частину третю статті 19 доповнено пунктом 8 згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

9) належить до категорій осіб, визначених пунктом 1 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції" (крім науково-педагогічних, наукових працівників та здобувачів освіти вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

{Частину третю статті 19 доповнено пунктом 9 згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

10) є громадянином держави-агресора та/або працівником закладу освіти, наукової установи держави-агресора, та/або здійснювала чи здійснює наукову (науково-педагогічну) діяльність у будь-якому закладі, установі, організації, що незаконно діють чи діяли на тимчасово окупованій території України;

{Частину третю статті 19 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

11) до якої застосовано санкції відповідно до Закону України "Про санкції".

{Частину третю статті 19 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

До складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не можуть входити члени Конкурсної комісії, керівники і заступники керівників Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, вищих навчальних закладів, наукових установ, засновники приватних вищих навчальних закладів, державні службовці.

4. Строк повноважень членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти становить три роки. Одна і та сама особа не може бути членом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти більше двох строків.

5. Голова та заступники голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти обираються на першому засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти строком на три роки.

Голова та заступники голови Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти призначаються на посади і звільняються з посад Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та працюють на постійній основі.

6. Організацію та проведення конкурсного відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти здійснює Конкурсна комісія, яка утворюється Кабінетом Міністрів України як дорадчий орган. Конкурсна комісія складається з дев'яти осіб, з яких чотири міжнародні представники делегуються від об'єднань Європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area) і по одному представнику - від центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, спільного представницького органу всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Національної академії наук України, Національної академії педагогічних наук України, національного об'єднання студентів України, що є членом Європейського союзу студентів (ESU).

Строк повноважень членів Конкурсної комісії становить три роки без права перезатвердження на другий строк. Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають науковий ступінь та/або вчене звання або досвід фахової роботи не менше п'яти років, крім представників студентів та міжнародних представників.

Персональний склад Конкурсної комісії та Положення про Конкурсну комісію затверджуються Кабінетом Міністрів України. Члени Конкурсної комісії виконують свої функції на громадських засадах.

Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо воно підтримано більшістю від кількісного складу з числа міжнародних представників та від кількісного складу з числа національних представників.

Організаційною формою роботи Конкурсної комісії є засідання, участь у яких міжнародні представники можуть брати за допомогою засобів електронного відеозв'язку. Міжнародні представники, які беруть участь у засіданні за допомогою засобів електронного відеозв'язку, підтверджують результати власного голосування письмово.

Засідання Конкурсної комісії проходять відкрито. Інформація про засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Конкурсна комісія розробляє Положення про конкурс щодо обрання членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що затверджується Кабінетом Міністрів України, та формує кваліфікаційні вимоги до кандидатів, що мають передбачати наявність наукового ступеня або досвід фахової роботи не менше п'яти років, крім представників органів студентського самоврядування.

7. Повноваження члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти припиняються у разі:

- 1) закінчення строку, на який його призначено;
- 2) подання ним особистої заяви про складення повноважень;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;
- 4) припинення ним громадянства України;
- 5) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;
- 6) смерті;
- 7) виявлення обмежень, передбачених цією статтею;
- 8) у випадках, передбачених законом.

8. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти залучає до участі у своїй діяльності міжнародних експертів, представників провідних іноземних вищих навчальних закладів та/або експертів інституцій, які забезпечують якість вищої освіти в інших країнах, у тому числі на оплатній основі.

{Частина восьма статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

9. У складі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти утворюються Комітет з питань етики, Комітет з питань діяльності разових спеціалізованих вчених рад, а також інші комітети, що формуються з числа членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для попереднього розгляду питань, що належать до його компетенції. Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти. Комітет з питань діяльності разових спеціалізованих вчених рад розглядає звернення, заяви і скарги щодо порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, а також виконує інші повноваження, покладені на нього Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

{Частина дев'ята статті 19 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

10. Рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти може бути оскаржене вищим навчальним закладом у порядку, визначеному Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, який має бути оприлюднений. За результатами розгляду скарги Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти приймає обґрунтоване рішення.

{Стаття 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1415-VIII від 14.06.2016; в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 20. Діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Засідання Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є правомочним, якщо в ньому беруть участь не менше двох третин його членів. Рішення з усіх питань приймаються більшістю від складу Національного агентства з якості вищої освіти.

У разі виникнення у члена Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти конфлікту інтересів він зобов'язаний утриматися від голосування.

2. Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти виконують покладені на них функції на підставі укладених з ними цивільно-правових договорів.

Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти діють на засадах відкритості та прозорості. Інформація про діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (рішення, протоколи засідань тощо) оприлюднюється на офіційному веб-сайті.

3. Організаційне, фінансово-господарське, матеріально-технічне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти здійснює секретаріат. Положення про секретаріат, його структура і штатний розпис затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

4. Члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та члени галузових експертних рад на час виконання обов’язків, покладених на них цим Законом, можуть бути звільнені (повністю або частково) від виконання професійних обов’язків за основним місцем роботи із збереженням заробітної плати.

5. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти може залучати до проведення процедури акредитації освітньої програми акредитовані ним незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

6. Педагогічним, науково-педагогічним і науковим працівникам, які працюють на постійній основі в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, час роботи у цьому агентстві зараховується відповідно до педагогічного, науково-педагогічного або наукового стажу відповідно до законодавства.

7. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти співпрацює з національними та міжнародними інституціями у сфері вищої освіти, зокрема з тими, основним напрямом діяльності яких є забезпечення якості вищої освіти та акредитація.

8. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти має право бути членом міжнародних організацій у сфері забезпечення якості вищої освіти, проходити їх акредитацію, за погодженням з Кабінетом Міністрів України сплачувати відповідні вступні, членські та інші види обов’язкових внесків, у тому числі в іноземній валюті.

{Статтю 20 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

Стаття 21. Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формуються у складі від 9 до 15 членів на строк не більше ніж три роки з осіб, які мають науковий ступінь у відповідній галузі знань або досвід фахової роботи в галузі не менше п’яти років, крім представників органів студентського самоврядування. До складу галузових експертних рад можуть входити представники держави, роботодавців, їх організацій та об’єднань, професійних асоціацій, закладів вищої освіти усіх форм власності, наукових установ, Національної академії наук України та національних галузових академій наук, представників органів студентського самоврядування, міжнародних експертів.

Члени галузових експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти не можуть входити до складу Науково-методичної ради та науково-методичних комісій центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Порядок висунення кандидатур і обрання членів галузових експертних рад та положення про них затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Метою забезпечення виконання покладених на галузеві експертні ради функцій з їх членами можуть укладатися цивільно-правові договори.

3. Рішення з усіх питань приймаються більшістю від повного складу галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Стаття 22. Фінансування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

1. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є неприбутковою організацією.

2. Джерелами фінансування діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є:

1) кошти державного бюджету;

2) кошти, отримані як оплата послуг з акредитації, а також кошти, отримані за надання інших послуг, пов’язаних із забезпеченням якості вищої освіти, у розмірах, що визначаються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Закладам освіти, науковим установам дозволяється здійснювати оплату таких послуг за рахунок видатків загального фонду бюджету на підготовку фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів;

{Пункт 2 частини другої статті 22 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

3) гранти з метою підвищення якості вищої освіти в Україні, у тому числі надані для вдосконалення системи оцінювання якості вищої освіти;

4) інші джерела, не заборонені законодавством.

3. Обсяг асигнувань з державного бюджету на утримання Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, у тому числі розмір видатків на оплату праці його працівників, щороку встановлюється Верховною Радою України окремим рядком під час затвердження Державного бюджету України.

Стаття 23. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти

1. Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти - це недержавна організація (установа, агенція, бюро тощо), акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, що здійснює оцінювання освітньої програми, результатів навчання та/або закладів вищої освіти (їхніх структурних підрозділів) з метою вироблення рекомендацій і надання допомоги закладам вищої освіти в організації системи забезпечення якості вищої освіти та внесення пропозицій Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти щодо акредитації освітньої програми.

2. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть співпрацювати з Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти, зокрема, з метою запровадження європейських стандартів і рекомендацій щодо підвищення якості вищої освіти в Україні.

3. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть видавати закладам вищої освіти власні сертифікати про оцінку освітньої програми та/або систем забезпечення якості вищої освіти.

4. Участь закладу вищої освіти у проведенні процедури оцінювання освітньої програми незалежною установою оцінювання та забезпечення якості вищої освіти є добровільною.

Стаття 24. Ліцензування освітньої діяльності

1. Освітня діяльність у сфері вищої освіти провадиться закладами вищої освіти, закладами фахової передвищої освіти (з підготовки фахівців ступенів молодшого бакалавра та бакалавра) та науковими установами (з підготовки фахівців ступенів магістра та/або доктора філософії) на підставі ліцензій, що видаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, відповідно до закону.

{Абзац перший частини першої статті 24 в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

У сфері вищої освіти ліцензуванню підлягають:

1) освітня діяльність закладу вищої освіти на певному рівні вищої освіти;

2) освітня діяльність за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

Особливості ліцензування освітньої діяльності за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій для доступу до професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Для отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності здобувач ліцензії подає до органу ліцензування через Єдину державну електронну базу з питань освіти заяву та документи, що підтверджують відповідність забезпечення освітнього процесу заявника ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти. Наукові установи Національної академії наук України та національних галузевих академій наук можуть подавати заяви та документи для отримання ліцензії на основі відповідного рішення їх президій.

На підставі отриманих документів та іншої інформації, що міститься у державних реєстрах, орган ліцензування протягом 10 робочих днів з дня одержання заяви про отримання ліцензії (розширення провадження освітньої діяльності) встановлює наявність або відсутність підстав для залишення її без розгляду.

Здобувачі ліцензії та ліцензіати повинні забезпечити виконання ліцензійних умов, що затверджені відповідно до закону.

У разі ліцензування освітньої діяльності закладом вищої освіти вперше, а також ліцензування освітньої діяльності за освітніми програмами, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, проводиться виїзна ліцензійна експертиза, для проведення якої орган ліцензування утворює експертну комісію, якщо немає підстав для залишення заяви без розгляду. Строк проведення виїзної ліцензійної експертизи не може перевищувати 10 днів. У разі відмови у видачі/розширенні ліцензії здобувач ліцензії (ліцензіат) може подати нову заяву про отримання/розширення ліцензії не раніше ніж через три місяці з дати прийняття відповідного рішення про відмову. Порядок проведення виїзної ліцензійної експертизи при ліцензуванні освітньої діяльності у сфері вищої освіти встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Абзац четвертий частини другої статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1369-IX від 30.03.2021}

Строк прийняття рішення про видачу ліцензії на провадження освітньої діяльності або про відмову у її видачі становить 35 робочих днів з дня одержання органом ліцензування заяви про отримання ліцензії.

3. Ліцензія на провадження освітньої діяльності надається рішенням органу ліцензування про надання суб'єкту господарювання права на провадження освітньої діяльності на певному рівні вищої освіти в межах ліцензованого обсягу або на провадження освітньої діяльності за освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, в межах визначеного для такої програми ліцензованого обсягу додатково до ліцензованого обсягу на відповідному рівні.

Ліцензований обсяг встановлюється на певному рівні вищої освіти або для певної освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, і визначає максимальну сумарну кількість здобувачів вищої освіти, які можуть протягом одного календарного року вступити на навчання до закладу вищої освіти, бути поновлені у ньому або переведені до нього з інших закладів вищої освіти для здобуття вищої освіти відповідного рівня, або за відповідною освітньою програмою.

Звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти в закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі) - це зменшення ліцензованого обсягу на певному рівні вищої освіти або для певної освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

Розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти у закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі) - це збільшення ліцензованого обсягу на певному рівні вищої освіти або для певної освітньої програми, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

4. Підставою для прийняття рішення про анулювання ліцензії є:

1) заява закладу вищої освіти про анулювання власної ліцензії;

2) наявність у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостей про державну реєстрацію припинення юридичної особи;

3) акт про невиконання розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти;

4) акт про повторне порушення закладом вищої освіти ліцензійних умов. Повторним порушенням закладом вищої освіти ліцензійних умов вважається вчинення протягом двох років з дня видання центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов нового порушення хоча б однієї з вимог ліцензійних умов, щодо якої видавалося таке розпорядження;

5) акт про виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих закладом вищої освіти разом із заявою про отримання ліцензії;

6) акт про відмову закладу вищої освіти у проведенні органом ліцензування перевірки;

7) несплата за видачу ліцензії;

8) відсутність провадження освітньої діяльності ліцензіатом на певному рівні вищої освіти або за певною освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, протягом 365 днів.

Рішення про анулювання ліцензії приймається протягом 15 робочих днів з дня виникнення або встановлення підстав для анулювання ліцензії.

У разі анулювання ліцензії відповідно до пунктів 1, 3-5, 7, 8 цієї частини заклад вищої освіти втрачає право провадити освітню діяльність у сфері вищої освіти за певним рівнем вищої освіти або за певною освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання. У разі анулювання ліцензії відповідно до пунктів 2 і 6 цієї частини заклад вищої освіти втрачає право провадити всі види освітньої діяльності у сфері вищої освіти.

5. Підставою для прийняття рішення про звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти є:

1) заява закладу вищої освіти про звуження провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти;

2) акт про виявлення порушень ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти у закладі вищої освіти (відокремленому структурному підрозділі) на певному рівні вищої освіти або за певною освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання;

3) встановлення факту використання менше 50 відсотків ліцензованого обсягу в кожний рік прийому, переведення, поновлення здобувачів освіти за розрахунковий строк виконання освітньої програми за певним рівнем вищої освіти або за певною освітньою програмою, що передбачає присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

6. У разі наявності підстав, визначених частиною п'ятою цієї статті, орган ліцензування протягом 15 днів з дня виявлення підстав приймає рішення про звуження провадження освітньої діяльності.

7. Переоформлення ліцензії - це зміна інформації у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про рішення органу ліцензування щодо наявності у суб'єкта господарювання права на провадження визначеного ним виду господарської освітньої діяльності, що підлягає ліцензуванню, та в Єдиній державній електронній базі з питань освіти щодо назви закладу вищої освіти (наукової установи), відокремленого структурного підрозділу закладу освіти (наукової установи), місцезнаходження закладу освіти та відокремленого структурного підрозділу закладу освіти (наукової установи), назви спеціальності, за якою видано ліцензію, та/або ліцензованого обсягу.

Підставою для переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності є:

1) реорганізація юридичних осіб, що мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, шляхом перетворення, злиття, поділу, виділу або приєднання однієї юридичної особи до іншої;

2) реорганізація або зміна найменування структурного підрозділу закладу вищої освіти, що провадить освітню діяльність за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти і зазначений у ліцензії закладу вищої освіти;

3) зміна найменування чи місцезнаходження (без зміни місця провадження освітньої діяльності) закладу та/або відокремленого структурного підрозділу;

4) зміни в переліку галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

5) інші випадки, визначені законом.

Переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності здійснюється без проведення процедури ліцензування. У разі реорганізації юридичних осіб, що мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, шляхом перетворення, злиття, поділу, виділу або приєднання переоформлення ліцензії здійснюється на основі ліцензій таких юридичних осіб.

У разі затвердження нового переліку галузей знань та спеціальностей або внесення змін до нього переоформлення ліцензій здійснюється в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII від 02.03.2015; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 25. Акредитація освітньої програми

1. Заклад вищої освіти, який бажає акредитувати освітню програму, подає до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти письмову заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої програми та освітньої діяльності за такою програмою вимогам та критеріям, встановленим Положенням про акредитацію освітніх програм.

{Абзац перший частини першої статті 25 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Особливості акредитації узгоджених між закладами вищої освіти, у тому числі іноземними, освітніх програм та освітніх програм більше ніж за однією спеціальністю визначаються Положенням про акредитацію освітніх програм.

{Частину першу статті 25 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

2. Протягом чотирьох місяців з дня подання заяви Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти за результатами акредитаційної експертизи та розгляду акредитаційної справи приймає рішення про акредитацію освітньої програми (у тому числі з визначенням

"зразкова"), умовну (відкладену) акредитацію, проведення повторної акредитаційної експертизи чи про відмову в акредитації відповідної освітньої програми.

{Частина друга статті 25 в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019, № 3062-IX від 02.05.2023}

3. Протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про акредитацію освітньої програми Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти видає закладу вищої освіти відповідний сертифікат.

4. У сертифікаті про акредитацію зазначаються:

- 1) найменування та адреса закладу вищої освіти;
- 2) спеціальність і рівень вищої освіти, за якими акредитована освітня програма;
- 3) дата видачі сертифіката.

5. Сертифікат про акредитацію освітньої програми (у тому числі з визначенням "зразкова") видається строком на п'ять років, сертифікат про умовну (відкладену) акредитацію - строком на один рік. За наявності у закладу вищої освіти інституційної акредитації та акредитування освітньої програми з визначенням "зразкова" сертифікат про акредитацію такої освітньої програми видається строком на 10 років.

Інформація про видачу сертифіката вноситься Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти до Єдиної державної електронної бази з питань освіти протягом трьох робочих днів з дня його видачі.

{Частина п'ята статті 25 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

6. Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Підставами для переоформлення сертифіката про акредитацію є:

- 1) зміна найменування чи місцезнаходження закладу вищої освіти;
- 2) реорганізація юридичних осіб, що мають сертифікати (рішення) про акредитацію, шляхом перетворення, злиття, поділу, виділу або приєднання однієї юридичної особи до іншої;

{Пункт 2 частини шостої статті 25 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

3) ліквідація або реорганізація, а також зміна найменування (місцезнаходження) структурного підрозділу закладу вищої освіти, що провадить освітню діяльність за відповідною спеціальністю (галуззю) та рівнем вищої освіти;

4) зміни в переліку галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

{Частину шосту статті 25 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

7. Сертифікат підтверджує відповідність освітньої програми закладу вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти стандарту вищої освіти і дає право на видачу диплома державного зразка за цією спеціальністю.

8. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти здійснює постакредитаційний моніторинг акредитованих ним освітніх програм на безоплатній основі. Підстави та порядок здійснення постакредитаційного моніторингу акредитованих освітніх програм визначаються положенням про акредитацію освітніх програм.

У разі виявлення під час постакредитаційного моніторингу невиконання критеріїв, встановлених положенням про акредитацію освітніх програм, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти надає закладу вищої освіти роз'яснення щодо виконання таких критеріїв та/або попереджає про необхідність їх виконання і встановлює строк для усунення виявлених недоліків або припиняє дію сертифіката про акредитацію відповідної освітньої програми.

{Статтю 25 доповнено новою частиною згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

9. В Україні визнаються сертифікати (офіційні рішення) про акредитацію освітніх програм, видані іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

Відомості про акредитацію освітньої програми вносяться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти до Єдиної державної електронної бази з питань освіти у порядку, визначеному положенням про акредитацію освітніх програм, протягом 45 днів з дня подання відповідного сертифіката (офіційного рішення) про акредитацію освітньої програми та доданого до нього рішення (витягу з рішення) відповідного іноземного акредитаційного агентства чи агентства забезпечення якості вищої освіти про акредитацію цієї освітньої програми.

{Статтю 25 доповнено частиною згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

Стаття 25¹. Інституційна акредитація закладу вищої освіти

1. Заклад вищої освіти, який має намір пройти інституційну акредитацію, подає до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти заяву та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності та системи внутрішнього забезпечення якості критеріям, визначеним положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти.

{Частина перша статті 25¹ в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

2. Інституційна акредитація закладу вищої освіти є добровільною і може проводитися за ініціативою керівника та колегіального органу управління закладу вищої освіти.

3. Строк дії рішення про інституційну акредитацію закладу вищої освіти становить п'ять років. Відомості про інституційну акредитацію вносяться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти до Єдиної державної електронної бази з питань освіти протягом 10 днів з дня прийняття відповідного рішення.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти здійснює постакредитаційний моніторинг закладу вищої освіти, що отримав інституційну акредитацію, на безоплатній основі. Порядок здійснення постакредитаційного моніторингу закладів вищої освіти, що отримали інституційну акредитацію, визначається положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти.

У разі виявлення під час постакредитаційного моніторингу порушень щодо забезпечення якості вищої освіти, визначених положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти надає закладу вищої освіти роз’яснення щодо забезпечення якості вищої освіти та/або попереджає про необхідність усунення відповідних порушень і встановлює строк для їх усунення або скасовує рішення про інституційну акредитацію закладу вищої освіти.

{Частина третя статті 25¹ в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

4. За наявності інституційної акредитації оцінка внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти закладу вищої освіти враховується для цілей акредитації освітніх програм.

У закладі вищої освіти, що має інституційну акредитацію, може одночасно проводитися акредитація освітніх програм різних рівнів вищої освіти за однією спеціальністю.

{Частина четверта статті 25¹ в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

{Частину п'яту статті 25¹ виключено на підставі Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

{Розділ V доповнено статтею 25¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Розділ VI ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 26. Основні завдання закладу вищої освіти

1. Основними завданнями закладу вищої освіти є:

1) провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;

2) для університетів, академій, інститутів - провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі;

3) участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу;

4) формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах;

5) забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

6) створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів;

7) збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства;

8) поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян;

9) налагодження міжнародних зв’язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури;

10) вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці та сприяння працевлаштуванню випускників.

{Пункт 10 частини першої статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1662-VIII від 06.10.2016}

Стаття 27. Правовий статус закладу вищої освіти

1. Заклад вищої освіти як суб’єкт господарювання може діяти в одному із таких статусів:

бюджетна установа;

неприбутковий заклад вищої освіти;

прибутковий заклад вищої освіти.

У приватному закладі вищої освіти його структура, склад, порядок роботи і повноваження органів управління, робочих і дорадчих органів, органів громадського та студентського самоврядування, наукових товариств, процедури обрання чи призначення керівників закладу та його підрозділів можуть визначатися статутом закладу без дотримання вимог цього Закону.

{Частина перша статті 27 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Юридична особа (крім наукової установи) набуває статусу закладу вищої освіти з моменту отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності.

3. Заклад вищої освіти може бути засновником (співзасновником) інших юридичних осіб, які провадять свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої, інноваційної діяльності закладу вищої освіти та/або забезпечують виконання його статутних завдань.

4. Заклади вищої освіти державної, комунальної та приватної форми власності мають рівні права у провадженні освітньої, наукової та інших видів діяльності.

5. Заклади вищої освіти можуть провадити освітню діяльність спільно з українськими та іноземними закладами освіти за узгодженими освітніми програмами.

{Частина п'ята статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

6. Заклади вищої освіти можуть утворювати навчальні, навчально-наукові та навчально-науково-виробничі комплекси, наукові парки та входити до складу консорціуму. Всі учасники комплексу, консорціуму зберігають статус юридичної особи і фінансову самостійність.

7. Заклад вищої освіти діє на підставі власного статуту.

Статут закладу вищої освіти повинен містити:

1) повне найменування із зазначенням типу закладу вищої освіти, його правосуб'єктність, місцезнаходження, дату прийняття рішення про його утворення;

2) концепцію освітньої діяльності закладу вищої освіти;

3) права та обов'язки засновника (засновників);

4) обсяг основних засобів (розмір статутного капіталу), наданих засновником (засновниками);

5) повноваження органів управління закладу вищої освіти;

6) права та обов'язки керівника закладу вищої освіти;

7) порядок обрання представників до органів громадського самоврядування;

8) підстави дострокового розірвання контракту з керівником закладу вищої освіти та керівником навчально-наукового інституту (факультету);

9) джерела надходження і порядок використання коштів та майна закладу вищої освіти;

10) порядок звітності та контролю за провадженням фінансово-господарської діяльності;

11) порядок внесення змін до статуту закладу вищої освіти;

12) порядок реорганізації та ліквідації закладу вищої освіти.

Статут закладу вищої освіти може містити інші положення, що стосуються особливостей утворення і діяльності закладу вищої освіти.

Статут закладу вищої освіти не повинен суперечити законодавству.

Стаття 28. Типи закладів вищої освіти

1. В Україні діють заклади вищої освіти таких типів:

1) університет - багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

2) академія, інститут - галузевий (профільний, технологічний, технічний, педагогічний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на першому і другому рівнях за однією чи кількома галузями знань, може здійснювати підготовку на третьому і вищому науковому рівнях вищої освіти за певними спеціальностями, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

3) коледж - заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність.

{Абзац перший пункту 3 частини першої статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

Статус коледжу отримує заклад освіти (структурний підрозділ закладу освіти), в якому обсяг підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра становить не менше 30 відсотків загального ліцензованого обсягу.

{Абзац другий пункту 3 частини першої статті 28 в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

{Пункт 3 частини першої статті 28 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 29. Національний заклад вищої освіти

1. Університету, академії, інституту незалежно від форми власності відповідно до законодавства може бути надано статус національного.

2. Статус національного закладу вищої освіти є почесним і надається за визначний внесок у розвиток вищої освіти, науки та культури України.

3. Надання закладу вищої освіти статусу національного здійснюється за пропозицією центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Статус національного відображається в офіційній назві відповідного закладу вищої освіти.

{Стаття 29 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 30. Дослідницький університет

1. Закладу вищої освіти, що забезпечує розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, для стимулювання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності і проведення міждисциплінарних досліджень може надаватися статус дослідницького університету.

2. Статус дослідницького університету надається закладу вищої освіти строком на п'ять років. Надання, позбавлення та продовження дії статусу дослідницького університету здійснюються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки формує пропозиції щодо надання закладу вищої освіти статусу дослідницького університету відповідно до результатів наукової та освітньої діяльності такого закладу.

4. Заклад вищої освіти може отримати статус дослідницького університету в разі:

1) наявності інституційної акредитації;

2) присутності в міжнародних рейтингах закладів вищої освіти, перелік яких визначається Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;

3) одержання за результатами проходження державної атестації в частині провадження ним наукової (науково-технічної) діяльності впродовж не менше трьох із попередніх п'яти років найвищої позиції не менш як за одним науковим напрямом або однієї з трьох найвищих позицій не менш як за трьома науковими напрямами.

5. Дослідницький університет має право:

1) використовувати у своєму найменуванні слово "дослідницький";

2) отримувати у пріоритетному порядку базове фінансування наукових досліджень відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність";

3) приймати остаточне рішення щодо присвоєння вчених звань;

4) утворювати самостійно разові спеціалізовані вчені ради для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за участю не менше п'яти осіб з відповідним ступенем, двоє з яких працюють в іншому закладі вищої освіти (науковій установі);

5) реалізовувати інші права, передбачені законодавством.

{Стаття 30 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 31. Утворення, реорганізація та ліквідація закладу вищої освіти

1. Рішення про утворення, реорганізацію чи ліквідацію закладу вищої освіти приймається:

{Абзац перший частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1557-IX від 17.06.2021}

1) для закладів державної форми власності - Кабінетом Міністрів України;

2) для закладів комунальної форми власності - відповідними органами місцевого самоврядування;

3) для закладів приватної форми власності - фізичними та/або юридичними особами відповідно до закону, у тому числі релігійними організаціями, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку.

{Пункт 3 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 498-VIII від 02.06.2015}

2. Реорганізація чи ліквідація закладу вищої освіти не повинна порушувати права та інтереси осіб, які навчаються у цьому закладі вищої освіти. Обов'язок щодо вирішення всіх питань продовження безперервного здобуття вищої освіти такими особами покладається на засновника (засновників) закладу вищої освіти.

3. Утворення в Україні закладів вищої освіти за участю іноземних фізичних та юридичних осіб, закладами вищої освіти іноземних країн своїх структурних підрозділів на території України здійснюється за умови отримання дозволу центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки. Такі заклади вищої освіти та їхні структурні підрозділи діють на території України виключно за умови отримання ліцензії на відповідну діяльність у порядку, встановленому цим Законом.

4. Заклади вищої освіти України відповідно до законодавства іноземних держав можуть утворювати свої структурні підрозділи на території цих держав.

Стаття 32. Принципи діяльності, основні права та обов'язки закладу вищої освіти

1. Діяльність закладу вищої освіти провадиться на принципах:

1) автономії та самоврядування;

2) розмежування прав, повноважень і відповідальності засновника (засновників), державних органів та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належить заклад вищої освіти, органів управління закладу вищої освіти та його структурних підрозділів;

3) поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;

4) незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім закладів вищої духовної освіти).

2. Заклади вищої освіти мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право:

1) розробляти та реалізовувати освітні (наукові) програми в межах ліцензованої спеціальності;

2) самостійно визначати форми навчання та форми організації освітнього процесу;

3) обирати типи програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені Міжнародною стандартною класифікацією освіти;

4) приймати на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників;

5) формувати та затверджувати власний штатний розпис відповідно до законодавства. При зменшенні чисельності осіб, які навчаються за кожною освітньою програмою, у межах 20 відсотків чисельності, визначеної на початок навчання за цією програмою, штатна чисельність науково-педагогічних працівників не скорочується;

{Пункт 5 частини другої статті 32 в редакції Закону № 1017-VIII від 18.02.2016}

6) приймати остаточне рішення щодо визнання, у тому числі встановлення еквівалентності, здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів бакалавра, магістра, доктора філософії/доктора мистецтва, доктора наук і вчених звань доцента, професора під час зарахування на навчання та/або на посаду наукового чи науково-педагогічного працівника;

{Пункт 6 частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

7) запроваджувати рейтингове оцінювання освітніх, мистецьких, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу;

{Пункт 7 частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

8) надавати додаткові освітні та інші послуги відповідно до законодавства;

9) самостійно розробляти та запроваджувати власні програми освітньої, мистецької, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності;

{Пункт 9 частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

10) самостійно запроваджувати спеціалізації, визначати їх зміст і програми навчальних дисциплін;

11) присуджувати ступені вищої освіти здобувачам вищої освіти, які відповідно до законодавства успішно пройшли процедуру атестації після завершення навчання на відповідному рівні вищої освіти;

12) приймати рішення відповідно до законодавства про присудження і позбавлення ступенів доктора філософії, доктора мистецтва, самостійно утворювати разові спеціалізовані вчені ради або разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва;

{Пункт 12 частини другої статті 32 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

13) утворювати заклади загальної середньої освіти за погодженням з органами місцевого самоврядування;

{Пункт 13 частини другої статті 32 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

13¹) виступати засновником чи співзасновником закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, коледжів;

{Частину другу статті 32 доповнено пунктом 13¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

14) утворювати, реорганізовувати та ліквідовувати свої структурні підрозділи;

15) провадити видавничу діяльність, зокрема видавати підручники, навчальні посібники і наукові праці, а також розвивати власну поліграфічну базу;

16) провадити на підставі відповідних договорів спільну діяльність з навчальними закладами, науковими установами та іншими юридичними особами;

17) розміщувати свої навчальні, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі підрозділи на підприємствах, в установах та організаціях;

18) брати участь у роботі міжнародних організацій;

19) запроваджувати власну символіку та атрибутику;

20) встановлювати власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу;

21) звертатися з ініціативою до органів, що здійснюють управління у сфері вищої освіти, про внесення змін до чинних або розроблення нових нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, а також брати участь у роботі над проектами;

22) провадити фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та статуту закладу вищої освіти;

23) розпоряджатися власними надходженнями (для закладів вищої освіти державної і комунальної форми власності), зокрема від надання платних послуг;

24) відкривати поточні та депозитні рахунки в банках;

24¹) формувати на своїй базі інноваційні структури різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори, малі підприємства тощо) на засадах поєднання інтересів високотехнологічних компаній, науки, освіти, бізнесу та держави з метою виконання і впровадження інноваційних проектів;

{Частину другу статті 32 доповнено пунктом 24¹ згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

24²) встановлювати нормативи чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного та наукового працівника;

{Частину другу статті 32 доповнено пунктом 24² згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

24³) самостійно визначати статті та обсяги витрат власних надходжень;

{Частина другу статті 32 доповнено пунктом 24³ згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

25) здійснювати інші права, що не суперечать законодавству.

3. Заклади вищої освіти зобов'язані:

1) вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності;

2) мати внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, у тому числі затверджену політику забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності (кодекс академічної доброчесності);

{Пункт 2 частини третьої статті 32 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

3) створювати необхідні умови для здобуття вищої освіти особами з особливими освітніми потребами;

4) оприлюднювати на офіційному веб-сайті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб інформацію про реалізацію своїх прав і виконання зобов'язань;

5) здійснювати освітню діяльність на засадах студентоцентрованого навчання.

{Частина третю статті 32 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 33. Структура закладу вищої освіти

1. Структура закладу вищої освіти, статус і функції його структурних підрозділів визначаються статутом закладу вищої освіти та положеннями про відповідні структурні підрозділи. Структура закладу вищої освіти, що не є бюджетною установою, може визначатися статутом закладу без дотримання вимог цієї статті.

{Частина перша статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Структурні підрозділи утворюються рішенням вченої ради закладу вищої освіти у порядку, визначеному цим Законом і статутом закладу вищої освіти.

3. Основними структурними підрозділами закладів вищої освіти (крім коледжів, які не здійснюють підготовку бакалаврів) є факультети, кафедри, бібліотека.

{Частина третя статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

4. Факультет - це структурний підрозділ закладу вищої освіти, що об'єднує не менш як три кафедри та/або лабораторії, які в державних і комунальних закладах вищої освіти в сукупності забезпечують підготовку не менше 200 здобувачів вищої освіти денної та дуальної форм здобуття освіти (крім факультетів вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, закладів вищої освіти фізичного виховання і спорту, закладів вищої освіти культури та мистецтва).

{Частина четверта статті 33 в редакції Закону № 1986-IX від 17.12.2021}

5. Кафедра - це базовий структурний підрозділ закладу вищої освіти державної (комунальної) форми власності (його філій, інститутів, факультетів), що провадить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузевою групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

6. Заклад вищої освіти зобов'язаний мати у своєму складі бібліотеку.

{Частина шоста статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

7. Структурними підрозділами закладу вищої освіти можуть бути:

1) навчально-науковий інститут - структурний підрозділ університету, академії, інституту, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, які провадять освітню діяльність і проводять наукові дослідження;

2) наукові, навчально-наукові, науково-дослідні, науково-виробничі та проектні інститути, навчально-науково-виробничі центри (сектори, частини, комплекси тощо), дослідні станції, конструкторські бюро, відділи аспірантури і докторантури, навчально-виробничі комбінати, експериментальні підприємства, клінічні бази закладів медичної освіти, університетські клініки та лікарні, юридичні клініки, полігони, наукові парки, технопарки, музеї, оперні студії, навчальні театри, філармонії, інші підрозділи, що забезпечують практичну підготовку фахівців певних спеціальностей та/або проводять наукові дослідження;

{Пункт 2 частини сьомої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 849-IX від 02.09.2020}

3) підготовчі відділення (підрозділи), підрозділи перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, інститути післядипломної освіти, лабораторії, навчально-методичні кабінети, комп'ютерні та інформаційні центри, навчально-виробничі та творчі майстерні, навчально-дослідні господарства, виробничі структури, видавництва, спортивні комплекси, заклади культурно-побутового призначення, центри студентського спорту;

4) спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ, який утворюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної вищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності;

4¹) фаховий коледж може бути (відокремленим) структурним підрозділом закладу вищої освіти відповідно до Закону України "Про фахову передвищу освіту";

{Частина сьому статті 33 доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

5) інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законом.

8. Заклад вищої освіти, що готує фахівців у сфері охорони здоров'я або здійснює їх післядипломну освіту, та академія, інститут післядипломної освіти, що здійснюють післядипломну освіту, спільно з центральними органами виконавчої влади, Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук, органами місцевого самоврядування можуть утворювати на базі наукових установ, закладів охорони здоров'я, у тому числі тих, що належать територіальним громадам або передані їм, клінічні бази закладів освіти у сфері охорони здоров'я, університетські клініки та лікарні.

{Абзац перший частини восьмої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Клінічна база закладу освіти у сфері охорони здоров'я, університетська клініка чи лікарня створюються з метою забезпечення освітнього процесу особам, які навчаються у закладі вищої освіти, підвищення кваліфікації медичних працівників, проведення наукових досліджень, а також надання спеціалізованої медичної допомоги.

{Абзац другий частини восьмої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Порядок утворення і функціонування клінічних баз закладів освіти у сфері охорони здоров'я, університетських клінік та університетських лікарень визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

{Абзац третій частини восьмої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

9. Структурний підрозділ закладу вищої освіти, розташований в іншому населеному пункті, ніж місцезнаходження закладу вищої освіти, є територіально відокремленим структурним підрозділом.

Територіально відокремлені структурні підрозділи закладу вищої освіти у формі інститутів, коледжів, факультетів, відділень тощо утворюються з метою задоволення потреб регіонального ринку праці у відповідних фахівцях та наближення місця навчання здобувачів вищої освіти до їх місця проживання.

Територіально відокремлений структурний підрозділ не є юридичною особою і діє на підставі затвердженого закладом вищої освіти положення та відповідно до отриманої ліцензії на провадження освітньої діяльності.

Територіально відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти очолює керівник, який підпорядкований керівнику закладу вищої освіти і діє на підставі відповідного доручення.

Відомості про територіально відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Положення про особливості утворення, реорганізації та ліквідації територіально відокремлених структурних підрозділів закладів вищої освіти затверджується Кабінетом Міністрів України. Не припускається створення та функціонування територіально відокремлених структурних підрозділів закладів вищої освіти в містах Києві, Харкові, Львові, Дніпрі та Одесі.

Територіально відокремлені структурні підрозділи закладів вищої освіти здійснюють освітню діяльність за власними освітніми програмами.

У територіально відокремлених структурних підрозділах не надаються місця державного замовлення для підготовки фахівців:

на другому (магістерському) та наступних рівнях вищої освіти;

із спеціальностей, з яких у тому самому місті або в радіусі 50 кілометрів від нього функціонує заклад вищої освіти державної форми власності, що здійснює підготовку за такою самою спеціальністю.

{Частина дев'ята статті 33 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

10. Університет, академія, інститут можуть мати у своєму складі військовий навчальний підрозділ (навчальний підрозділ із специфічними умовами навчання - військовий інститут, коледж, факультет, кафедра військової підготовки або відділення військової підготовки), який проводить за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів) для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу з метою задоволення потреб відповідно Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. Військовий інститут як підрозділ закладу вищої освіти може мати у своєму складі факультети та військовий коледж.

{Абзац перший частини десятої статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законами № 766-VIII від 10.11.2015, № 1798-VIII від 21.12.2016}

Рішення про утворення та припинення діяльності військового навчального підрозділу закладу вищої освіти приймається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII

УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 34. Керівник закладу вищої освіти

1. Безпосереднє управління діяльністю закладу вищої освіти здійснює його керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо). Його права, обов'язки та відповідальність визначаються законодавством і статутом закладу вищої освіти.

2. Керівник є представником закладу вищої освіти у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами і діє без довіреності в межах повноважень, передбачених цим Законом і статутом закладу вищої освіти.

3. Керівник закладу вищої освіти в межах наданих йому повноважень:

1) організовує діяльність закладу вищої освіти;

2) вирішує питання фінансово-господарської діяльності закладу вищої освіти, затверджує його структуру і штатний розпис;

3) видає накази і розпорядження, дає обов'язкові для виконання всіма учасниками освітнього процесу і структурними підрозділами закладу вищої освіти доручення;

4) відповідає за результати діяльності закладу вищої освіти перед засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою);

5) є розпорядником майна і коштів;

6) забезпечує виконання фінансового плану (кошторису), укладає договори;

7) призначає на посаду та звільняє з посади працівників;

8) забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку;

9) визначає функціональні обов'язки працівників;

10) формує контингент осіб, які навчаються у закладі вищої освіти;

11) відраховує з закладу вищої освіти та поновлює на навчання в ньому здобувачів вищої освіти за погодженням з органами студентського самоврядування та первинними профспілковими організаціями осіб, які навчаються (якщо дана особа є членом профспілки), з підстав, установлених цим Законом;

12) забезпечує організацію та здійснення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін;

13) контролює дотримання всіма підрозділами штатно-фінансової дисципліни;

14) здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників;

15) забезпечує створення умов для здійснення дієвого та відкритого громадського контролю за діяльністю закладу вищої освіти;

16) сприяє та створює умови для діяльності органів студентського самоврядування, організацій профспілок працівників закладу вищої освіти і студентів, громадських організацій, які діють у закладі вищої освіти;

17) сприяє формуванню здорового способу життя у здобувачів вищої освіти, зміцненню спортивно-оздоровчої бази закладу вищої освіти, створює належні умови для занять масовим спортом;

18) спільно з виборними органами первинних організацій профспілок працівників закладу вищої освіти і студентів подає для затвердження вищому колегіальному органу громадського самоврядування закладу вищої освіти правила внутрішнього розпорядку та колективний договір і після затвердження підписує їх;

19) здійснює інші передбачені статутом повноваження.

4. Керівник закладу вищої освіти відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у закладі вищої освіти, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження нерухомого та іншого майна цього закладу.

5. Керівник закладу вищої освіти щороку звітує перед засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) та вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти.

Щорічний звіт керівника закладу вищої освіти повинен містити інформацію про рівень досягнення цільових показників діяльності закладу вищої освіти, визначених контрактом, станом на 31 грудня року, за який складено звіт, і підлягає внесенню до Єдиної державної електронної бази з питань освіти та оприлюднюється в Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності Єдиної державної електронної бази з питань освіти та на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

{Абзац другий частини п'ятої статті 34 в редакції Закону № 2003-IX від 25.01.2022}

6. Керівник закладу вищої освіти відповідно до статуту може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам і керівникам структурних підрозділів.

7. Особливості повноважень та обов'язків керівника вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, військового навчального підрозділу закладу вищої освіти визначаються державним органом, до сфери управління якого належить відповідний вищий військовий навчальний заклад, заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання, військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти, за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Частина сьома статті 34 в редакції Закону № 1986-IX від 17.12.2021}

8. Після виходу на пенсію з посади керівника закладу вищої освіти особа, яка працювала на цій посаді не менш як 10 років підряд, може бути призначена радником керівника закладу вищої освіти на громадських засадах або за рахунок власних надходжень закладу вищої освіти в порядку, визначеному статутом закладу вищої освіти.

Стаття 35. Керівник факультету, навчально-наукового інституту, кафедри

1. Керівництво факультетом здійснює декан (начальник), керівництво навчально-науковим інститутом - директор (начальник).

{Частина перша статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

2. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання, як правило, відповідно до профілю факультету (навчально-наукового інституту).

{Частина друга статті 35 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

3. Декан (начальник) факультету, директор (начальник) навчально-наукового інституту можуть делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам. Повноваження керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються положенням про факультет (навчально-науковий інститут), яке затверджується вченою радою закладу вищої освіти.

4. Декан (начальник) факультету, директор (начальник) навчально-наукового інституту видають розпорядження щодо діяльності відповідного факультету (навчально-наукового інституту), які є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу факультету (навчально-наукового інституту) і можуть бути скасовані керівником закладу вищої освіти, якщо вони суперечать законодавству, статуту закладу вищої освіти чи завдають шкоди інтересам закладу вищої освіти.

5. Керівництво військовим навчальним підрозділом закладу вищої освіти та факультетом (відділенням) вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання здійснює начальник, який призначається на посаду за конкурсом. Порядок проведення конкурсу визначається нормативно-правовими актами державного органу, до сфери управління якого належить вищий військовий навчальний заклад, заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання, військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти, за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Керівництво кафедри здійснює завідувач (начальник) кафедри, який не може перебувати на посаді більш як два строки.

Керівник кафедри повинен мати науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання відповідно до профілю кафедри. Керівник кафедри обирається за конкурсом таємним голосуванням вченою радою закладу вищої освіти строком на п'ять років з урахуванням пропозицій трудового колективу факультету (навчально-наукового інституту) та кафедри. Керівник закладу вищої освіти укладає з керівником кафедри контракт.

7. Керівник кафедри забезпечує організацію освітнього процесу, виконання навчальних планів і програм навчальних дисциплін, здійснює контроль за якістю викладання навчальних дисциплін, навчально-методичною та науковою діяльністю викладачів.

Стаття 36. Вчена рада

1. Вчена рада є колегіальним органом управління закладу вищої освіти, який утворюється строком на п'ять років, склад якого затверджується наказом керівника закладу вищої освіти протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.

2. Вчена рада закладу вищої освіти:

1) визначає стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності закладу вищої освіти;

2) розробляє і подає вищому колегіальному органу громадського самоврядування проект статуту закладу вищої освіти, а також рішення про внесення змін і доповнень до нього;

3) ухвалює фінансовий план і річний фінансовий звіт закладу вищої освіти;

4) визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

5) ухвалює рішення про розміщення власних надходжень у територіальних органах центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або в банківських установах;

6) ухвалює за поданням керівника закладу вищої освіти рішення про утворення, реорганізацію та ліквідацію структурних підрозділів;

{Пункт 7 частини другої статті 36 виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

8) затверджує освітні програми та навчальні плани для кожного рівня вищої освіти та спеціальності;

9) ухвалює рішення з питань організації освітнього процесу, визначає строки навчання на відповідних рівнях;

10) затверджує зразок та порядок виготовлення документів про вищу освіту, у тому числі спільних і подвійних дипломів;

{Пункт 10 частини другої статті 36 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

11) ухвалює основні напрями проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;

12) оцінює науково-педагогічну діяльність структурних підрозділів;

13) присвоює вчені звання професора, доцента та старшого дослідника і подає відповідні рішення на затвердження до атестаційної колегії центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки;

14) приймає остаточні рішення про визнання іноземних документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання під час прийняття на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників, а також під час зарахування вступників на навчання;

14¹) приймає остаточні рішення про визнання документів про вищу освіту, виданих закладами вищої духовної освіти, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку, під час зарахування вступників на навчання;

{Частина другу статті 36 доповнено пунктом 14¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

15) має право вносити подання про відкликання керівника закладу вищої освіти з підстав, передбачених законодавством, статутом закладу вищої освіти, контрактом, яке розглядається вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти;

16) розглядає інші питання діяльності вищого закладу вищої освіти відповідно до його статуту.

3. Вчену раду закладу вищої освіти очолює її голова, який обирається таємним голосуванням з числа членів вченої ради закладу вищої освіти, які мають науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання, на строк діяльності вченої ради. До складу вченої ради закладу вищої освіти входять за посадами керівник закладу вищої освіти, заступники керівника, керівники факультетів (навчально-наукових інститутів), учений секретар, директор бібліотеки, головний бухгалтер, керівники органів самоврядування та виборних органів первинних профспілкових організацій працівників закладу вищої освіти, а також виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів (начальників) кафедр, професорів, докторів філософії, докторів наук, виборні представники, які представляють інших працівників закладу вищої освіти і які працюють у ньому на постійній основі, виборні представники аспірантів, докторантів, слухачів, асистентів-стажистів, лікарів (провізорів)-інтернів, лікарів-резидентів, керівники виборних органів первинних профспілкових організацій студентів та аспірантів, керівники органів студентського самоврядування закладу вищої освіти відповідно до квот, визначених статутом вищого закладу вищої освіти.

{Абзац перший частини третьої статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2145-VIII від 05.09.2017, № 749-IX від 03.07.2020}

Вибори до складу вченої ради починаються за 30 календарних днів до закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.

4. За рішенням вченої ради до її складу можуть входити також представники організацій роботодавців. При цьому не менш як 75 відсотків складу вченої ради повинні становити наукові, науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти і не менш як 10 відсотків - виборні представники з числа студентів (курсантів).

5. Виборні представники з числа працівників закладу вищої освіти обираються вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти за поданням структурних підрозділів, у яких вони працюють, а виборні представники з числа студентів (курсантів) обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

6. Рішення вченої ради закладу вищої освіти вводяться в дію рішеннями керівника закладу вищої освіти.

7. У закладі вищої освіти можуть бути утворені вчені ради структурних підрозділів, повноваження яких визначаються вченою радою закладу вищої освіти відповідно до статуту вищого закладу вищої освіти. Вчена рада закладу вищої освіти може делегувати частину своїх повноважень вченим радам структурних підрозділів. Склад відповідних вчених рад формується на засадах, визначених частинами третьою і четвертою цієї статті.

Стаття 37. Наглядова рада

1. Наглядова рада закладу вищої освіти створюється за рішенням засновника (засновників) для здійснення нагляду за управлінням майном закладу вищої освіти, додержанням мети його створення.

{Частина перша статті 37 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Наглядова рада закладу вищої освіти сприяє розв'язанню перспективних завдань його розвитку, залученню фінансових ресурсів для забезпечення його діяльності з основних напрямів розвитку і здійснення контролю за їх використанням, ефективній взаємодії закладу вищої освіти з державними органами та органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, суспільно-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку та підвищення якості освітньої діяльності і конкурентоспроможності закладу вищої освіти, здійснює громадський контроль за його діяльністю тощо.

3. Члени наглядової ради мають право:

брати участь у роботі вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти з правом дорадчого голосу;

брати участь у визначенні стратегії розвитку закладу вищої освіти та контролювати її виконання;

сприяти залученню додаткових джерел фінансування;

аналізувати та оцінювати діяльність закладу вищої освіти та його керівника;

контролювати виконання кошторису та/або бюджету закладу вищої освіти і вносити відповідні рекомендації та пропозиції, що є обов'язковими для розгляду керівником закладу вищої освіти;

вносити засновнику закладу вищої освіти подання про заохочення або відкликання керівника закладу вищої освіти з підстав, визначених законом;

здійснювати інші права, визначені установчими документами закладу вищої освіти.

{Частина третя статті 37 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

4. Наглядова рада має право вносити вищому колегіальному органу громадського самоврядування та/або засновнику (засновникам) закладу вищої освіти подання про відкликання керівника закладу вищої освіти з підстав, передбачених законодавством, статутом закладу вищої освіти, контрактом.

{Частина четверта статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

5. Порядок формування наглядової ради, строк її повноважень, компетенція і порядок діяльності визначаються статутом закладу вищої освіти. До складу наглядової ради не можуть входити здобувачі вищої освіти та працівники закладу вищої освіти.

{Частина п'ята статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 38. Робочі та дорадчі органи

1. Для вирішення поточних питань діяльності закладу вищої освіти утворюються робочі органи - ректорат, деканати, приймальна комісія, адміністративна рада тощо.

2. З метою вироблення стратегії та напрямів провадження освітньої та/або наукової діяльності закладу вищої освіти керівник закладу вищої освіти має право утворювати на громадських засадах дорадчі (дорадчо-консультативні) органи (раду роботодавців, раду інвесторів, раду бізнесу, студентську, наукову раду тощо), якщо інше не передбачено статутом закладу вищої освіти.

3. Положення про робочі та дорадчі органи затверджуються вченою радою закладу вищої освіти відповідно до статуту закладу вищої освіти.

Стаття 39. Органи громадського самоврядування закладів вищої освіти

1. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти є загальні збори (конференція) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа студентів (курсантів).

2. Порядок скликання і прийняття рішень вищого колегіального органу громадського самоврядування визначається статутом закладу вищої освіти.

3. У вищому колегіальному органі громадського самоврядування повинні бути представлені всі категорії учасників освітнього процесу закладу вищої освіти. При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники закладу вищої освіти, які працюють у цьому закладі на постійній основі, і не менш як 15 відсотків - виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

4. Вищий колегіальний орган громадського самоврядування скликається не рідше одного разу на рік.

5. Вищий колегіальний орган громадського самоврядування:

1) погоджує за поданням вченої ради закладу вищої освіти статут закладу вищої освіти чи зміни (доповнення) до нього;

2) заслуховує щороку звіт керівника закладу вищої освіти та оцінює його діяльність;

3) обирає комісію з трудових спорів відповідно до законодавства про працю;

4) розглядає за обґрунтованим поданням наглядової або вченої ради закладу вищої освіти питання про дострокове припинення повноважень керівника закладу вищої освіти;

5) затверджує правила внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти і колективний договір;

6) розглядає інші питання діяльності закладу вищої освіти.

6. Органом громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) є збори (конференція) трудового колективу навчально-наукового інституту (факультету), включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у закладі вищої освіти.

7. Порядок скликання органу громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) та його діяльності визначається статутом закладу вищої освіти.

8. В органі громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету) повинні бути представлені всі категорії працівників навчально-наукового інституту (факультету) та виборні представники з числа осіб, які навчаються у навчально-науковому інституті (на факультеті). При цьому не менш як 75 відсотків складу делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові та науково-педагогічні працівники навчально-наукового інституту (факультету) і не менш як 15 відсотків - виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

9. Збори (конференція) учасників освітнього процесу навчально-наукового інституту (факультету) скликаються не рідше одного разу на рік.

10. Орган громадського самоврядування навчально-наукового інституту (факультету):

1) оцінює діяльність керівника навчально-наукового інституту (факультету);

2) затверджує річний звіт про діяльність навчально-наукового інституту (факультету);

3) подає керівнику закладу вищої освіти пропозиції щодо відкликання з посади керівника навчально-наукового інституту (факультету) з підстав, передбачених законодавством України, статутом закладу вищої освіти, укладеним з ним контрактом;

4) обирає виборних представників до вченої ради навчально-наукового інституту (факультету);

5) обирає делегатів до вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти.

Стаття 40. Студентське самоврядування

1. У закладах вищої освіти та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів. Студентське самоврядування - це право і можливість студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні закладом вищої освіти.

Студентське самоврядування об'єднує всіх студентів (курсантів, крім курсантів-військовослужбовців) відповідного закладу вищої освіти. Усі студенти (курсанти), які навчаються у закладі вищої освіти, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів студентів (курсантів) та їх участь в управлінні закладом вищої освіти. Студентське самоврядування здійснюється студентами (курсантами) безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування студентів (курсантів).

2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, статутом закладу вищої освіти та положенням про студентське самоврядування закладу вищої освіти.

3. Органи студентського самоврядування діють на принципах:

- 1) добровільності, колегіальності, відкритості;
- 2) виборності та звітності органів студентського самоврядування;
- 3) рівності права студентів (курсантів) на участь у студентському самоврядуванні;
- 4) незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій (крім закладів вищої духовної освіти).

4. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, інституту (факультету), відділення, гуртожитку, закладу вищої освіти. Залежно від контингенту студентів (курсантів), типу та специфіки закладу вищої освіти студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів закладу вищої освіти.

Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (парламент, сенат, старостат, студентський ректорат, студентські деканати, студентські ради тощо).

Представницькі, виконавчі та контрольно-ревізійні органи студентського самоврядування обираються строком на один рік. Студенти (курсанти), обрані до складу органів студентського самоврядування, можуть бути усунені із своїх посад за результатами загального таємного голосування студентів. Для ініціювання такого голосування потрібно зібрати підписи не менш як 10 відсотків студентів (курсантів) закладу вищої освіти.

Керівник студентського самоврядування та його заступники можуть перебувати на посаді не більш як два строки.

З припиненням особою навчання у закладі вищої освіти припиняється її участь в органі студентського самоврядування у порядку, передбаченому положенням про студентське самоврядування закладу вищої освіти.

Орган студентського самоврядування може бути зареєстрований як громадська організація відповідно до законодавства з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

5. Органи студентського самоврядування:

1) беруть участь в управлінні закладом вищої освіти у порядку, встановленому цим Законом та статутом закладу вищої освіти;

2) беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування;

3) проводять організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;

4) беруть участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти;

5) захищають права та інтереси студентів (курсантів), які навчаються у закладі вищої освіти;

6) делегують своїх представників до робочих, консультативно-дорадчих органів;

7) приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

8) беруть участь у вирішенні питань забезпечення належних побутових умов проживання студентів у гуртожитках та організації харчування студентів;

9) розпоряджаються коштами та іншим майном, що перебувають на балансі та банківських рахунках органів студентського самоврядування;

10) вносять пропозиції щодо змісту навчальних планів і програм;

11) вносять пропозиції щодо розвитку матеріальної бази закладу вищої освіти, у тому числі з питань, що стосуються побуту та відпочинку студентів;

12) мають право оголошувати акції протесту;

13) виконують інші функції, передбачені цим Законом та положенням про студентське самоврядування закладу вищої освіти.

6. За погодженням з органом студентського самоврядування закладу вищої освіти приймаються рішення про:

1) відрядження студентів (курсантів) з закладу вищої освіти та їх поновлення на навчання;

2) переведення осіб, які навчаються у закладі вищої освіти за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

3) переведення осіб, які навчаються у закладі вищої освіти за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням;

4) призначення заступника декана факультету, заступника директора інституту, заступника керівника закладу вищої освіти;

5) поселення осіб, які навчаються у закладі вищої освіти, у гуртожиток і виселення їх із гуртожитку;

б) затвердження правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти в частині, що стосується осіб, які навчаються;

7) діяльність студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у закладі вищої освіти.

7. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) студентів (курсантів), які:

1) ухвалюють положення про студентське самоврядування закладу вищої освіти, визначають структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування;

2) заслуховують звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дають їм відповідну оцінку;

3) затверджують процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах;

4) затверджують річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносять до нього зміни та доповнення, заслуховують звіт про його виконання;

5) обирають контрольно-ревізійну комісію з числа студентів (курсантів) для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

8. Адміністрація закладу вищої освіти не має права втручатися в діяльність органів студентського самоврядування.

9. Керівник закладу вищої освіти забезпечує належні умови для діяльності органів студентського самоврядування (надає приміщення, меблі, оргтехніку, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо), про що укладається відповідна угода.

10. Фінансовою основою студентського самоврядування є:

1) кошти, визначені вченою радою закладу вищої освіти в розмірі не менш як 0,5 відсотка власних надходжень, отриманих закладом вищої освіти від основної діяльності;

2) членські внески студентів (курсантів), розмір яких встановлюється вищим органом студентського самоврядування закладу вищої освіти. Розмір місячного членського внеску однієї особи не може перевищувати 1 відсотка прожиткового мінімуму, встановленого законом.

11. Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їхніх завдань і здійснення повноважень відповідно до затверджених ними кошторисів.

Органи студентського самоврядування публічно звітують про використання коштів та виконання кошторисів не рідше одного разу на рік.

Стаття 41. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених

1. У закладах вищої освіти та їхніх структурних підрозділах діють наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, які є частиною системи громадського самоврядування відповідних закладів вищої освіти.

2. У роботі наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених беруть участь особи віком до 35 років (для докторантів - 40 років), які навчаються або працюють у закладі вищої освіти.

3. Наукове товариство студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються або працюють у закладі вищої освіти, зокрема щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями.

4. У своїй діяльності наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених керуються законодавством, статутом закладу вищої освіти та положенням про наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

5. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених діють на принципах:

1) свободи наукової творчості;

2) добровільності, колегіальності, відкритості;

3) рівності права осіб, які навчаються, на участь у діяльності наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

6. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених:

1) приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

2) проводять організаційні, наукові та освітні заходи;

3) популяризують наукову діяльність серед студентської молоді, сприяють залученню осіб, які навчаються, до наукової роботи та інноваційної діяльності;

4) представляють інтереси студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених перед адміністрацією закладу вищої освіти та іншими організаціями з питань наукової роботи та розвитку академічної кар'єри;

5) сприяють підвищенню якості наукових досліджень;

6) сприяють обміну інформацією між молодими вченими та дослідниками;

7) сприяють розвитку міжвузівського та міжнародного співробітництва;

8) взаємодіють з Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук, науковими та науково-дослідними установами;

9) виконують інші функції, передбачені положеннями про наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, цим та іншими законами України.

7. За погодженням з науковим товариством студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених керівництво закладу вищої освіти приймає рішення про відрахування осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, з закладу вищої освіти та їх поновлення на навчання.

8. Органи управління наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених формуються на демократичних засадах шляхом виборів. Структура наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених та організаційний механізм його діяльності визначаються положенням, яке затверджується вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу вищої освіти.

9. Адміністрація закладу вищої освіти не має права втручатися в діяльність наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, крім випадків, коли така діяльність суперечить законодавству, статуту чи завдає шкоди інтересам закладу вищої освіти.

10. Керівник закладу вищої освіти всебічно сприяє створенню належних умов для діяльності наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених (надає приміщення, меблі, оргтехніку, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо).

11. Фінансовою основою діяльності наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених є кошти, визначені вченою радою закладу вищої освіти.

Стаття 42. Обрання, призначення та звільнення з посади керівника закладу вищої освіти

1. Кандидат на посаду керівника закладу вищої освіти повинен володіти державною мовою відповідно до рівня, визначеного Національною комісією зі стандартів державної мови, мати вчене звання та науковий ступінь (для закладів вищої освіти мистецького спрямування - вчене звання та науковий ступінь або ступінь доктора мистецтва) і стаж роботи на посадах науково-педагогічних працівників не менш як 10 років. Кандидат на посаду керівника закладу вищої освіти державної чи комунальної форми власності має бути громадянином України.

{Абзац перший частини першої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2145-VIII від 05.09.2017, № 2704-VIII від 25.04.2019}

Одна і та сама особа не може бути керівником відповідного закладу вищої освіти більше ніж два строки.

2. Не може бути обрана, призначена (у тому числі виконувачем обов'язків) на посаду керівника закладу вищої освіти особа, яка:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

2) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку;

{Пункт 2 частини другої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

3) відповідно до вироку суду позбавлена права обіймати відповідні посади;

4) за рішенням суду була визнана винною у вчиненні корупційного правопорушення - протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;

5) піддавалася адміністративному стягненню за корупційне правопорушення - протягом року з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили;

6) підпадає під дію частини третьої статті 1 Закону України "Про очищення влади";

7) *{Пункт 7 частини другої статті 42 визнано таким, що не відповідає Конституції (є неконституційним) згідно з Рішенням Конституційного Суду № 2-р/2017 від 20.12.2017}* голосувала за диктаторські закони 16 січня 2014 року.

{Статтю 42 доповнено новою частиною згідно із Законом № 415-VIII від 14.05.2015}

3. Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний оголосити конкурс на заміщення посади керівника закладу вищої освіти не пізніше ніж за два місяці до закінчення строку контракту особи, яка займає цю посаду. У разі дострокового припинення повноважень керівника закладу вищої освіти конкурс оголошується протягом тижня з дня утворення вакансії.

Засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) протягом двох місяців з дня оголошення конкурсу на посаду керівника закладу вищої освіти приймає (приймають) пропозиції щодо претендентів на посаду керівника закладу вищої освіти і протягом 10 днів з дня завершення терміну подання відповідних пропозицій вносить (вносять) кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону, до закладу вищої освіти для голосування.

Керівник закладу вищої освіти обирається шляхом таємного голосування строком на п'ять років у порядку, передбаченому цим Законом і статутом закладу вищої освіти.

Брати участь у виборах керівника закладу вищої освіти мають право:

кожен науковий, науково-педагогічний та педагогічний штатний працівник закладу вищої освіти;

представники з числа інших штатних працівників, які обираються відповідними працівниками шляхом прямих таємних виборів;

виборні представники з числа студентів (курсантів), які обираються студентами (курсантами) шляхом прямих таємних виборів.

При цьому загальна кількість (повний склад) наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти повинна становити не менше 75 відсотків загальної кількості осіб, які мають право брати участь у виборах; кількість виборних представників з числа інших працівників закладу вищої освіти - до 10 відсотків, а кількість виборних представників з числа студентів (курсантів) - не менше 15 відсотків осіб, які мають право брати участь у виборах.

Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо участь у них взяли більше 50 відсотків загальної кількості осіб, які мають право брати участь у виборах, кожен з яких має один голос і голосує особисто.

Якщо у виборах взяли участь дві або більше особи (кандидатури), і жодна з них не набрала більше 50 відсотків голосів осіб, які мають право брати участь у виборах, на сьомий календарний день після проведення першого туру проводиться другий тур виборів.

{Частина третю статті 42 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1216-IX від 05.02.2021}

До бюлетенів для голосування у другому турі виборів включаються дві особи (кандидатури), які в першому турі набрали найбільшу кількість голосів.

{Частина третю статті 42 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1216-IX від 05.02.2021}

Обраною керівником закладу вищої освіти вважається особа (кандидатура), яка набрала більше 50 відсотків голосів осіб, які мають право брати участь у виборах, а в разі проведення другого туру - більше 50 відсотків голосів осіб, які взяли участь у голосуванні.

{Частина третю статті 42 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1216-IX від 05.02.2021}

З особою (кандидатурою), обраною керівником закладу вищої освіти відповідно до вимог цього Закону, засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) укладає контракт строком на п'ять років не пізніше одного місяця з дня її обрання, визначаючи у контракті цільові показники діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких повинна забезпечити особа (кандидатура) на посаді керівника закладу вищої освіти в разі підписання контракту, механізми перевірки досягнення таких цільових показників, а також терміни для досягнення таких цільових показників.

{Абзац частини третьої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законами № 392-IX від 18.12.2019, № 1216-IX від 05.02.2021}

У разі якщо особа (кандидатура), обрана відповідно до цього Закону керівником закладу вищої освіти, не пройшла спеціальної перевірки, крім осіб, обраних керівниками закладів вищої освіти, що є юридичними особами приватного права, засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) протягом семи календарних днів після закінчення спеціальної перевірки оголошує новий конкурс на заміщення посади керівника закладу вищої освіти.

{Частина третю статті 42 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1216-IX від 05.02.2021}

У разі якщо вибори визнані такими, що не відбулися, або якщо жодна з осіб (кандидатур) не набрала необхідної кількості голосів, протягом тижня з дня встановлення результатів виборів оголошується новий конкурс на заміщення посади керівника закладу вищої освіти.

{Частина третю статті 42 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1216-IX від 05.02.2021}

Керівник закладу вищої освіти може бути звільнений з посади засновником (засновниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою), а також у зв'язку з прийняттям рішення про його відкликання вищим колегіальним органом громадського самоврядування, який його обрав на посаду з підстав, визначених законодавством про працю, за порушення статуту закладу вищої освіти та умов контракту. Подання про відкликання керівника може бути внесено до вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти не менш як половиною статутного складу наглядової або вченої ради закладу вищої освіти. Рішення про відкликання керівника закладу вищої освіти приймається більшістю голосів за умови присутності не менш як двох третин статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування закладу вищої освіти.

4. Засновник (засновники) новоутвореного закладу вищої освіти або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає (призначають) виконувача обов'язків керівника закладу вищої освіти, але не більш як на шість місяців.

5. Методичні рекомендації щодо особливостей виборчої системи, порядку обрання керівника закладу вищої освіти та типова форма контракту з керівником державного закладу вищої освіти затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Порядок призначення керівників закладів вищої духовної освіти регулюється їхніми статутами (положеннями), зареєстрованими у встановленому законодавством порядку.

Стаття 43. Призначення на посаду та звільнення з посади керівника факультету (навчально-наукового інституту) закладу вищої освіти

1. Керівник закладу вищої освіти за згодою більшості від повного складу органу громадського самоврядування факультету (навчально-наукового інституту) закладу вищої освіти призначає керівника факультету (навчально-наукового інституту) на строк до п'яти років та укладає з ним контракт.

Інші питання щодо порядку призначення керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються статутом закладу вищої освіти.

2. Керівник факультету (навчально-наукового інституту) може бути звільнений з посади керівником закладу вищої освіти за поданням вченої ради закладу вищої освіти або органу громадського самоврядування факультету з підстав, визначених законодавством про працю, статутом закладу вищої освіти, умовами контракту. Пропозиція про звільнення керівника факультету (навчально-наукового інституту) вноситься до органу громадського самоврядування факультету (навчально-наукового інституту) не менш як половиною голосів статутного складу

вченої ради факультету (навчально-наукового інституту). Пропозиція про звільнення керівника факультету (навчально-наукового інституту) приймається не менш як двома третинами голосів статутного складу органу громадського самоврядування факультету (навчально-наукового інституту). Інші питання щодо порядку звільнення керівника факультету (навчально-наукового інституту) визначаються статутом закладу вищої освіти.

3. Призначення та звільнення з посади керівника територіально відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти або коледжу, що є структурними підрозділами закладу вищої освіти, здійснюються в порядку, встановленому цією статтею для керівника факультету (навчально-наукового інституту).

4. Одна і та сама особа не може бути керівником факультету (навчально-наукового інституту), коледжу, територіально відокремленого структурного підрозділу відповідного закладу вищої освіти більш як 10 років.

{Стаття 43 в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

Розділ VIII

ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПРИЙОМ, ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 44. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти

1. Прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав особи у сфері освіти.

2. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти оприлюднюються на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки не пізніше 15 жовтня року, що передує року вступу до закладу вищої освіти.

3. Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.

Брати участь у конкурсі в межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти (наукових установ) України мають право діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа, за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів у закладі вищої освіти в межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти (наукових установ) України мають право особи (за їхнім вибором), які мають захворювання, що можуть бути перешкодою для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, особи, яких законом визнано учасниками бойових дій та які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь в антитерористичній операції (операції об'єднаних сил), забезпеченні її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, а також військовослужбовці військової служби за контрактом - при вступі до військових закладів вищої освіти та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти.

Для осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, які отримали документ про повну загальну середню освіту, прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється у межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти України.

{Абзац третій частини третьої статті 44 в редакції Закону № 744-IX від 03.07.2020}

Право на першочергове зарахування для здобуття вищої освіти за медичними, мистецькими та педагогічними спеціальностями на конкурсній основі в межах установлених квот мають особи, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищах міського типу, при їх зарахуванні на місця, що фінансуються за державним (регіональним) замовленням.

В умовах особливого періоду брати участь у конкурсі за результатами вступних іспитів з конкурсних предметів при вступі на навчання на освітні програми в галузі воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону до військових закладів вищої освіти та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти також мають право:

- 1) громадяни України, звільнені зі строкової служби, - протягом року після звільнення;
- 2) студенти закладів вищої освіти, які виявили бажання вступити на навчання та в подальшому проходити службу за контрактом на посадах офіцерського складу;
- 3) вступники з числа випускників військових (військово-морських) ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою, які закінчили навчання в рік вступу;
- 4) військовослужбовці військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.

4. Прийом на навчання для здобуття ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) здійснюється на основі повної загальної середньої освіти за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань і вмінь вступників та рівня їхніх творчих та/або фізичних здібностей з урахуванням:

- 1) середнього бала документа про повну загальну середню освіту;
- 2) бала за мотиваційний лист;
- 3) бала за особливі успіхи особам, які є членами збірних команд України на міжнародних учнівських олімпіадах або є призерами IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів (за переліком, визначеним центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки), є учасниками Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор (за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури, молоді та спорту), або бала за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти для вступу до цього закладу вищої освіти на визначені Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності.

Для осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, які отримали документ про повну загальну середню освіту, прийом на навчання до закладів вищої освіти здійснюється відповідно до абзаців першого - четвертого частини четвертої цієї статті або на конкурсній основі за результатами вступних випробувань у закладі вищої освіти у межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти України.

{Абзац п'ятий частини четвертої статті 44 в редакції Закону № 744-IX від 03.07.2020}

Особливості прийому до закладів вищої освіти осіб, зазначених в абзаці п'ятому частини четвертої цієї статті, визначаються Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти.

{Абзац шостий частини четвертої статті 44 в редакції Закону № 744-IX від 03.07.2020}

Особи, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, можуть за бажанням разово скористатися правом на безоплатне навчання зі стипендіальним забезпеченням на підготовчих курсах закладів вищої освіти тривалістю до одного року з наступним вступом до закладів вищої освіти як внутрішньо переміщені особи у порядку, визначеному Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти.

{Частину четверту статті 44 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 744-IX від 03.07.2020}

5. Відповідно до Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти вчена рада закладу вищої освіти затверджує Правила прийому, якими встановлюються:

1) перелік і кількість сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, вага кожного з яких має становити не менш як 20 відсотків конкурсного бала;

2) вага середнього бала документа про повну середню освіту, що має становити від 0 до 10 відсотків конкурсного бала;

3) вага бала за конкурс творчих або фізичних здібностей (у разі його проведення), що має становити не більш як 60 відсотків конкурсного бала за конкурс творчих здібностей та не більш як 25 відсотків конкурсного бала за конкурс фізичних здібностей;

4) вага бала за особливі успіхи особам, які є членами збірних команд України на міжнародних учнівських олімпіадах або є призерами IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів (за переліком, визначеним центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки), є учасниками Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор (за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури, молоді та спорту), та/або бала за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти для вступу до цього закладу вищої освіти на визначені Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності, що може становити від 0 до 5 відсотків конкурсного бала;

5) вага бала за мотиваційний лист вступника, що може становити від 0 до 1 відсотка конкурсного бала, за умови оприлюднення результатів оцінювання мотиваційних листів на веб-сайті закладу вищої освіти до початку основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання.

6. Конкурсний бал обчислюється як сума:

балів за кожен сертифікат,

середнього бала документа про повну загальну середню освіту,

бала за конкурс творчих або фізичних здібностей (у разі його проведення),

бала за особливі успіхи особам, які є членами збірних команд України на міжнародних учнівських олімпіадах або є призерами IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів (за переліком, визначеним центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки), є учасниками Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор (за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері культури, молоді та спорту), або бала за успішне закінчення підготовчих курсів закладу вищої освіти для вступу до цього закладу вищої освіти на визначені Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти природничо-математичні та інженерно-технічні спеціальності,

бала за мотиваційний лист,

помножених на вагові коефіцієнти, що встановлюються Правилами прийому до закладу вищої освіти. Сума вагових коефіцієнтів має дорівнювати одиниці.

7. В установленому порядку та у визначений строк Правила прийому до закладу вищої освіти подаються закладом вищої освіти, що претендує на отримання державного замовлення на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань), до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Рейтинговий список вступників формується на основі конкурсного бала за кожною спеціальністю згідно з виставленими вступниками пріоритетами з повідомленням про отримання чи неотримання ними права здобувати вищу освіту за рахунок коштів державного бюджету.

Вступ до закладів вищої освіти для здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра за спеціальностями, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей, здійснюється на конкурсних засадах у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать відповідні заклади вищої освіти.

8. У Правилах прийому до закладу вищої освіти обов'язково вказується перелік акредитованих та неакредитованих освітніх програм, за якими здійснюється прийом на кожний рівень вищої освіти. Прийом на навчання іноземних громадян та осіб без громадянства проводиться на акредитовані освітні програми.

9. Прийом на основі ступеня молодшого бакалавра, ступеня фахового молодшого бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста під час вступу для здобуття ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання та вступних іспитів у закладі вищої освіти з предметів (дисциплін), з яких не проводиться зовнішнє незалежне оцінювання, або творчих конкурсів.

10. Прийом на основі ступеня бакалавра на навчання для здобуття ступеня магістра здійснюється за результатами вступних випробувань з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання та вступних іспитів у закладі вищої освіти або творчих конкурсів з предметів (дисциплін), з яких не проводяться вступні іспити з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання, включаючи єдиний вступний іспит з іноземної мови з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання. Особа може вступити до закладу вищої освіти для здобуття ступеня магістра на основі ступеня бакалавра чи магістра, здобутих за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження вступних випробувань з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання та вступних іспитів у закладі вищої освіти або творчих конкурсів з предметів (дисциплін), з яких не проводяться вступні іспити з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання.

11. Прийом на основі ступеня магістра для здобуття ступеня доктора філософії або доктора мистецтва здійснюється за результатами вступних випробувань.

12. Прийом до докторантури або надання творчої відпустки для підготовки дисертації на здобуття ступеня доктора наук здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до вимог, визначених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

13. Прийом до закладів вищої освіти здійснюється на засадах об'єктивності та відкритості.

Заклад вищої освіти зобов'язаний створити умови для ознайомлення вступників з ліцензією на здійснення освітньої діяльності, сертифікатами про акредитацію, правилами прийому, відомостями про обсяг прийому за кожною спеціальністю та освітнім рівнем, кількістю місць, виділених для вступу на пільгових умовах.

Відповідальність за забезпечення об'єктивності та відкритості прийому до закладів вищої освіти несуть їх керівники.

14. Обсяг та порядок оприлюднення інформації про хід і результати прийому до закладів вищої освіти визначаються Умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти.

15. Держава забезпечує особам, визнаним постраждалими учасниками Революції Гідності, учасниками бойових дій, особами з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", та їхнім дітям, особам, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення відповідно до Закону України "Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей", та їхнім дітям, дітям загиблих (померлих) осіб, визначених у частині першій статті 10¹ Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", дітям, один із батьків яких загинув під час масових акцій громадянського протесту або помер внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час масових акцій громадянського протесту, дітям осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України та які загинули (померли), дітям, зареєстрованим як внутрішньо переміщені особи, дітям, які проживають у населених пунктах на лінії зіткнення, у тому числі дітям, які навчаються за денною формою здобуття освіти у закладах вищої освіти, - до закінчення такими дітьми закладів освіти за певним ступенем вищої освіти, але не більш як до досягнення ними 23 років, державну цільову підтримку для здобуття вищої освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

{Абзац перший частини п'ятнадцятої статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2153-IX від 24.03.2022; в редакції Закону № 2940-IX від 23.02.2023}

Державна цільова підтримка для здобуття вищої освіти надається у вигляді:

повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти;

соціальної стипендії;

безоплатного забезпечення підручниками;

безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних у державних та комунальних навчальних закладах;

безоплатного проживання в гуртожитку;

інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови надання державної цільової підтримки для здобуття вищої освіти зазначеним категоріям громадян визначаються Кабінетом Міністрів України.

16. Підставою для зарахування особи на навчання є виконання вимог Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти, правил прийому та укладання договору про навчання між закладом вищої освіти та вступником (за участі батьків або законних представників - для неповнолітніх вступників), в якому можуть бути деталізовані права та обов'язки сторін відповідно до типової форми, затвердженої Кабінетом Міністрів України. Цим договором не можуть обмежуватися права чи встановлюватися додаткові обов'язки здобувачів освіти, не передбачені цим Законом чи іншими актами законодавства. У разі зарахування на навчання за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб додатково укладається договір між закладом вищої освіти та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

17. Умови прийому на навчання для здобуття вищої освіти не є регуляторним актом.

18. Прийом на навчання іноземних громадян та осіб без громадянства здійснюється за результатами вступних іспитів та на підставі академічних прав на продовження навчання, що надаються документом про здобутий рівень освіти в країні його походження, та врахування балів успішності, що дають право для продовження навчання на наступному рівні вищої освіти відповідно до законодавства країни, що видала документ про здобутий рівень освіти.

{Стаття 44 із змінами, внесеними згідно із Законами № 367-VIII від 23.04.2015, № 848-VIII від 26.11.2015, № 911-VIII від 24.12.2015, № 1114-VIII від 19.04.2016, № 1662-VIII від 06.10.2016, № 1838-VIII від 07.02.2017, № 2026-VIII від 16.05.2017, № 2145-VIII від 05.09.2017, № 2300-VIII від 27.02.2018, № 2443-VIII від 22.05.2018; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 45. Зовнішнє незалежне оцінювання

1. Зовнішнє незалежне оцінювання - це оцінювання результатів навчання, здобутих особою на певному освітньому рівні, яке здійснюється спеціально уповноваженою державою установою (організацією).

Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на основі профільної середньої освіти та фахової передвищої освіти (за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста), на першому (бакалаврському) рівні (за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста), поряд з іншими результатами, визначеними умовами прийому на навчання для здобуття вищої освіти, використовується для прийому до закладів вищої освіти на конкурсній основі. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки може приймати рішення про використання зовнішнього незалежного оцінювання з метою проведення атестації здобувачів вищої освіти для проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту або його окремих компонентів.

Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання, здобутих на певному рівні вищої освіти, або організаційно-технологічні процеси його здійснення можуть використовуватися для прийому на навчання для здобуття вищої освіти, а також для атестації здобувачів вищої освіти.

Загальний порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання, а також порядок залучення педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників та інших фахівців установлюються Кабінетом Міністрів України.

Порядок, графіки проведення основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання, порядок використання приміщень закладів освіти встановлюються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням можливостей осіб з особливими освітніми потребами та мають бути оприлюднені не менш як за шість місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Деталізація процедур зовнішнього незалежного оцінювання здійснюється спеціально уповноваженими державою установами (організаціями) у регламентах.

Держава створює для вступників з особливими освітніми потребами умови для проходження ними зовнішнього незалежного оцінювання шляхом розумного пристосування згідно з порядком та переліком, встановленими центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Будівлі, споруди та приміщення, в яких проводиться зовнішнє незалежне оцінювання, повинні відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами та стандартами.

2. Зовнішнє незалежне оцінювання здійснюється на основі програм зовнішнього незалежного оцінювання, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Зміст програм зовнішнього незалежного оцінювання має відповідати стандартам освіти відповідного рівня та/або професійним стандартам і бути доступним для ознайомлення не пізніше ніж за 18 місяців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

3. Завдання для проведення зовнішнього незалежного оцінювання (банк завдань) розробляються педагогічними, науковими, науково-педагогічними працівниками та іншими фахівцями у відповідній сфері.

Порядок формування та використання банку завдань зовнішнього незалежного оцінювання визначається спеціально уповноваженою державою установою (організацією), що проводить зовнішнє незалежне оцінювання.

4. Відкритість зовнішнього незалежного оцінювання забезпечується шляхом повного і своєчасного інформування осіб, які бажають здобути вищу освіту, про програми, строки та порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання, а також здійснення державного контролю та громадського спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання.

Положення про громадське спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. За результатами проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі профільної середньої освіти, з навчального предмета (предметів) особі видається сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання, форма якого затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Зовнішнє незалежне оцінювання проводиться спеціально уповноваженою державою установою (організацією), положення про яку затверджується відповідно до законодавства.

Педагогічним, науково-педагогічним та науковим працівникам, які переходять на роботу до спеціально уповноваженої державою установи (організації), яка проводить зовнішнє незалежне оцінювання, час роботи в цій установі (організації) зараховується до відповідного педагогічного, науково-педагогічного або наукового стажу.

Для проведення зовнішнього незалежного оцінювання використовуються приміщення спеціально уповноваженої державою установи (організації), що проводить зовнішнє незалежне оцінювання. На безоплатній основі, у разі потреби, використовуються приміщення державних і комунальних закладів освіти, а за наявності відповідної згоди власника або керівника - приміщення приватних і корпоративних закладів освіти.

7. Фінансування заходів з проведення зовнішнього незалежного оцінювання здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в установленому законодавством порядку та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством. Зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання осіб, які завершують здобуття профільної середньої освіти, здійснюється на безоплатній основі.

8. Зміст завдань сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання належить до інформації з обмеженим доступом з моменту створення набору завдань сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання та до моменту його санкціонованого використання особами, що проходять зовнішнє незалежне оцінювання. У разі потреби спеціально уповноважена державою установа (організація) може відносити зміст завдань сертифікаційної роботи до інформації з обмеженим доступом на більш тривалий період часу.

9. Не є інформацією з обмеженим доступом:

1) статистична інформація про результати зовнішнього незалежного оцінювання;

2) відомості, що містяться у сертифікаційних роботах осіб, які пройшли зовнішнє незалежне оцінювання, крім тих, що ідентифікують особу, яка виконала конкретну сертифікаційну роботу, з моменту завершення оцінювання робіт.

10. Особа, яка пройшла зовнішнє незалежне оцінювання, має право ознайомитися із своєю сертифікаційною роботою після оголошення результатів зовнішнього незалежного оцінювання та отримати засвідчену копію цієї роботи. Порядок видачі засвідчених копій виконаних сертифікаційних робіт встановлює установа (організація), спеціально уповноважена державою на проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

11. Завдання сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання укладаються державною мовою, крім зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. За бажанням особи завдання надаються у перекладі мовою національної меншини чи корінного народу України, якщо цією мовою здійснюється навчання у закладі освіти (крім завдань з української мови і літератури та іноземних мов).

12. Вступні випробування, якщо такі передбачені цим Законом, проводяться державною мовою або, за бажанням вступника, іншою мовою, якою здійснюється навчання в цьому закладі вищої освіти.

{Стаття 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017; в редакції Закону № 463-IX від 16.01.2020}

Стаття 46. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти

1. Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

1) завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;

2) власне бажання;

3) переведення до іншого закладу освіти;

{Пункт 3 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

4) невиконання індивідуального навчального плану;

{Пункт 4 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

5) порушення умов договору (контракту), укладеного між закладом вищої освіти та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

6) інші випадки, передбачені законом.

Особа, відрахована із закладу вищої освіти до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Абзац восьмий частини першої статті 46 в редакції Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

2. Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку. Навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) може бути підставою для перерви у навчанні, якщо інше не передбачено міжнародними актами чи договорами між закладами вищої освіти.

Здобувачам вищої освіти, призваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, гарантується збереження місця навчання та стипендії.

{Абзац другий частини другої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1357-IX від 30.03.2021}

Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. Такі особи не відраховуються із складу здобувачів вищої освіти.

3. Особа, відрахована з закладу вищої освіти до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу закладу вищої освіти.

4. Поновлення на навчання осіб, відрахованих з закладів вищої освіти або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

5. Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, а також порядок надання їм академічної відпустки визначаються положенням, затвердженим центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Поновлення та переведення здобувачів вищої освіти здійснюється з урахуванням вимог до вступників на відповідні освітні програми.

{Частина п'ята статті 46 в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

6. У разі закінчення строку дії сертифіката про акредитацію освітньої програми та/або неотримання закладом вищої освіти нового сертифіката про акредитацію здобувачі вищої освіти, які навчаються за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету, мають право на переведення до іншого закладу вищої освіти, в якому відповідна освітня програма акредитована, для завершення навчання за кошти державного (місцевого) бюджету у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

{Частина шоста статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3062-IX від 02.05.2023}

Розділ IX ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 47. Освітній процес

1. Освітній процес - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у закладі вищої освіти (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

2. Положення про організацію освітнього процесу затверджується вченою радою закладу вищої освіти відповідно до законодавства.

Стаття 48. Мова освітнього процесу в закладах вищої освіти

1. Мовою освітнього процесу в закладах вищої освіти є державна мова.

2. Застосування мов у закладах вищої освіти визначається законами України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" та "Про освіту".

3. Заклад вищої освіти має право прийняти рішення про викладання однієї, кількох або всіх дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів англійською мовою, за умови що усі здобувачі освіти, які вивчають відповідні дисципліни, володіють англійською мовою. У разі якщо є письмове звернення від одного чи більше студентів, заклад вищої освіти забезпечує переклад державною мовою.

4. Заклади вищої освіти приватної форми власності мають право вільного вибору мови навчання, яка є офіційною мовою Європейського Союзу (викладання однієї, кількох або всіх дисциплін, виконання індивідуальних завдань та проведення контрольних заходів), із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни.

{Статтю 48 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 3504-IX від 08.12.2023}

{Стаття 48 в редакції Законів № 2704-VIII від 25.04.2019, № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 49. Форми здобуття освіти в закладах вищої освіти

1. Особа має право здобувати вищу освіту в різних формах або поєднувати їх.

Основними формами здобуття вищої освіти є:

інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);

дуальна.

2. Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року.

3. Заочна форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.

4. Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Мережева форма здобуття вищої освіти - це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти, завдяки якому оволодіння освітньою програмою відбувається за участю закладу вищої освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.

6. Дуальна форма здобуття вищої освіти - це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.

Дуальна освіта здійснюється на підставі договору між закладом вищої освіти та роботодавцем (підприємством, установою, організацією тощо), що передбачає:

порядок працевлаштування здобувача вищої освіти та оплати його праці;

обсяг та очікувані результати навчання здобувача вищої освіти на робочому місці;

зобов'язання закладу вищої освіти та роботодавця в частині виконання здобувачем вищої освіти індивідуального навчального плану на робочому місці;

порядок оцінювання результатів навчання, здобутих на робочому місці.

7. Стандарти вищої освіти та заклади вищої освіти можуть обмежувати перелік допустимих форм здобуття вищої освіти для окремих спеціальностей та освітніх програм.

8. Положення про основні форми здобуття вищої освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Заклад вищої освіти може використовувати інші форми здобуття вищої освіти і поєднувати форми здобуття вищої освіти відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі вищої освіти, а також встановлювати вимоги до поєднання форм здобуття вищої освіти.

{Стаття 48 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Стаття 50. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять

1. Освітній процес у закладах вищої освіти здійснюється за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

2. Основними видами навчальних занять у закладах вищої освіти є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- 3) консультація.

3. Заклад вищої освіти має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять.

Стаття 51. Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти

1. Практична підготовка осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами вищої освіти договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

2. Керівники підприємств, установ та організацій зобов’язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

3. Проходження практики студентом здійснюється відповідно до законодавства.

Розділ X
УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 52. Категорії учасників освітнього процесу

1. Учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є:

- 1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- 2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти;
- 3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах;
- 4) інші працівники закладів вищої освіти.

2. До освітнього процесу можуть залучатися роботодавці.

Стаття 53. Науково-педагогічні, педагогічні та наукові працівники закладів вищої освіти

1. Науково-педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну, мистецьку) та організаційну діяльність.

2. Педагогічні працівники - це особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

3. Наукові працівники - це особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

4. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти регулюється законодавством про наукову і науково-технічну та інноваційну діяльність.

Стаття 53¹. Працівники клінічних баз закладів вищої освіти, університетських клінік та університетських лікарень

1. Медичні, фармацевтичні та інші працівники клінічних баз закладів вищої освіти, університетських клінік та університетських лікарень - це особи, які за основним місцем роботи займаються медичною, фармацевтичною або ветеринарною діяльністю, а також можуть брати участь в освітньому процесі.

{Закон доповнено статтею 53¹ згідно із Законом № 2745-VIII від 06.06.2019}

Стаття 54. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників

1. В Україні присвоюються такі вчені звання:

- 1) старший дослідник;
- 2) доцент;
- 3) професор.

2. Вчене звання професора та доцента присвоюється особам, які професійно здійснюють науково-педагогічну або творчу мистецьку діяльність.

3. Вчене звання старшого дослідника присвоюється особам, які професійно здійснюють наукову або науково-технічну діяльність.

4. Вчене звання професора, доцента, старшого дослідника присвоює вчена рада закладу вищої освіти (вчена рада структурного підрозділу). Право присвоєння вченого звання професора та старшого дослідника надається також вченим (науково-технічним) радам наукових установ. Рішення відповідних вчених рад затверджує атестаційна колегія центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Зразки державних документів про присвоєння вчених звань затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 55. Основні посади наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти та порядок їх заміщення

1. Основними посадами науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти є:

1) керівник (ректор, президент, начальник, директор);

2) заступник керівника (проректор, віце-президент, заступник начальника, заступник директора, заступник завідувача), діяльність якого безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;

3) директор (начальник) інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;

4) декан (начальник) факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з освітнім або науковим процесом;

5) директор бібліотеки;

5¹) директор музею;

{Частина першу статті 55 доповнено пунктом 5¹ згідно із Законом № 849-IX від 02.09.2020}

6) завідувач (начальник) кафедри, заступник начальника (завідувача) кафедри вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, військового навчального підрозділу закладу вищої освіти;

{Пункт 6 частини першої статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1986-IX від 17.12.2021}

7) професор;

8) доцент;

9) старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист;

10) науковий працівник бібліотеки;

10¹) науковий працівник музею;

{Частина першу статті 55 доповнено пунктом 10¹ згідно із Законом № 849-IX від 02.09.2020}

11) завідувач аспірантури, докторантури.

2. Основними посадами педагогічних працівників закладів вищої освіти є:

1) викладач;

2) методист.

3. Повний перелік посад науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти устанавлюється Кабінетом Міністрів України. Перелік посад наукових працівників закладу вищої освіти визначається відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

4. Посади педагогічних працівників можуть займати особи із ступенем магістра за відповідною спеціальністю.

5. Статутом закладу вищої освіти можуть встановлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть займати посади педагогічних працівників.

6. Педагогічні працівники призначаються на посаду та звільняються з посади керівником закладу вищої освіти. Педагогічні працівники кожні п'ять років проходять атестацію. За результатами атестації визначається відповідність працівників займаній посаді, присвоюються кваліфікаційні категорії, педагогічні звання.

7. Порядок проведення атестації педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

8. Перелік кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників визначається Кабінетом Міністрів України.

{Частина восьма статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1709-IX від 07.09.2021}

9. Посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра.

10. Статутом закладу вищої освіти можуть встановлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть займати посади науково-педагогічних працівників.

11. Під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників - завідувачів (начальників) кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів укладенню трудового договору (контракту) передую конкурсний відбір, порядок проведення якого затверджується вченою радою закладу вищої освіти.

Заклади вищої освіти можуть укладати короткострокові трудові договори з іноземними громадянами відповідно до законодавства.

{Частина одинадцята статті 55 в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

12. В окремих випадках, у разі неможливості забезпечення освітнього процесу наявними штатними працівниками, вакантні посади науково-педагогічних працівників можуть заміщуватися за трудовим договором до проведення конкурсного заміщення цих посад у поточному навчальному році.

13. Особа у закладі вищої освіти не може одночасно займати дві та більше посад, що передбачають виконання адміністративно-управлінських функцій.

Стаття 56. Робочий час науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

2. Робочий час науково-педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час наукового працівника включає час виконання ним наукової, дослідницької, консультативної, експертної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків. Робочий час педагогічного працівника включає час виконання ним навчальної, методичної, організаційної роботи та інших трудових обов'язків.

Норми часу навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи визначаються закладом вищої освіти.

{Абзац другий частини другої статті 56 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

Максимальне навчальне навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 600 годин на навчальний рік.

{Абзац третій частини другої статті 56 набирає чинності з 1 вересня 2015 року - див. пункт 1 розділу XV цього Закону}

3. Рекомендований перелік видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються закладом вищої освіти за погодженням з виборними органами первинних організацій профспілки (профспілковим представником).

5. Залучення науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їхньою згодою або у випадках, передбачених законодавством.

Стаття 57. Права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти всіх форм власності мають право:

- 1) на академічну свободу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом;
- 2) на академічну мобільність для провадження професійної діяльності;
- 3) на захист професійної честі та гідності;
- 4) брати участь в управлінні закладом вищої освіти, у тому числі обирати та бути обраним до вищого органу громадського самоврядування, вченої ради закладу вищої освіти чи його структурного підрозділу;
- 5) обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;
- 6) на забезпечення створення відповідних умов праці, підвищення свого професійного рівня, організацію відпочинку та побуту, встановлених законодавством, нормативними актами закладу вищої освіти, умовами індивідуального трудового договору та колективного договору;
- 7) безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів закладу вищої освіти;
- 8) на захист права інтелектуальної власності;
- 9) на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років;
- 10) одержувати житло, у тому числі службове, в установленому законодавством порядку;
- 11) отримувати пільгові довгострокові кредити на будівництво (реконструкцію) і придбання житла в установленому законодавством порядку;
- 12) брати участь в об'єднаннях громадян;
- 13) на соціальне та пенсійне забезпечення в установленому законодавством порядку.

2. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти мають також інші права, передбачені законодавством і статутом закладу вищої освіти. На науково-педагогічних і наукових працівників закладів вищої освіти поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

3. Наукові та науково-педагогічні працівники закладу вищої освіти мають право на пенсійне забезпечення відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

Стаття 58. Обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників

1. Науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти зобов'язані:

- 1) забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадити наукову діяльність (для науково-педагогічних працівників);

2) підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);

3) дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

3¹) дотримуватися в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти;

{Статтю 58 доповнено пунктом 3¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

4) розвивати в осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, самостійність, ініціативу, творчі здібності;

5) дотримуватися статуту закладу вищої освіти, законів, інших нормативно-правових актів.

Стаття 59. Гарантії науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам закладів вищої освіти

1. Науково-педагогічним, науковим, педагогічним та іншим працівникам закладів вищої освіти:

1) створюються належні умови для праці, підвищення кваліфікації, організації побуту, відпочинку та медичного обслуговування, у тому числі викладачам з інвалідністю;

2) виплачуються у разі втрати роботи компенсації відповідно до законодавства.

2. Науково-педагогічним, науковим і педагогічним працівникам закладів вищої освіти встановлюються доплати за науковий ступінь доктора філософії та доктора наук у розмірах відповідно 15 та 25 відсотків посадового окладу, а також за вчене звання доцента і старшого дослідника - 25 відсотків посадового окладу, професора - 33 відсотки посадового окладу. Заклад вищої освіти може встановити більший розмір доплат за рахунок власних надходжень.

{Частина друга статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

3. Керівник закладу вищої освіти відповідно до законодавства, статуту та колективного договору визначає порядок, встановлює розміри доплат, надбавок, премій, матеріальної допомоги та заохочення педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників закладів вищої освіти.

Стаття 60. Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників

1. Післядипломна освіта - це спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду.

Післядипломна освіта включає здобуття другої (наступної) вищої освіти - здобуття ступеня бакалавра (магістра) за іншою спеціальністю на основі здобутої вищої освіти не нижче ступеня бакалавра та практичного досвіду.

{Частину першу статті 60 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Післядипломну освіту здійснюють заклади післядипломної освіти або відповідні структурні підрозділи закладів вищої освіти і наукових установ.

3. Педагогічні і науково-педагогічні працівники підвищують кваліфікацію та проходять стажування в Україні і за кордоном.

4. Заклад вищої освіти забезпечує підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників не рідше одного разу на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати.

5. Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування враховуються:

1) під час проведення атестації педагогічних працівників;

2) під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з науково-педагогічними працівниками.

6. Посади педагогічних і науково-педагогічних працівників, які підвищують кваліфікацію або проходять стажування з відривом від виробництва, на цей період можуть заміщуватися іншими особами без проведення конкурсу на умовах строкового трудового договору (контракту).

Стаття 61. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти

1. Особами, які навчаються у закладах вищої освіти, є:

1) здобувачі вищої освіти;

2) інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти.

2. Здобувачами вищої освіти є:

1) студент - особа, зарахована до закладу вищої освіти з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра;

2) курсант - особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, військового інституту як підрозділу закладу вищої освіти і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним ступенем та якій присвоєно військове звання рядового, сержантського і старшинського складу або спеціальне звання рядового, молодшого начальницького складу або таке звання вона мала під час вступу на навчання. Статус курсанта може надаватися окремим категоріям осіб, які навчаються у невійськових закладах вищої освіти, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання з метою здобуття вищої освіти і має військове звання офіцерського складу або відповідне спеціальне звання середнього чи старшого начальницького складу, має статус слухача вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання;

3) аспірант - особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії/доктора мистецтва;

{Пункт 3 частини другої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

4) ад'юнкт - особа, зарахована до вищого військового навчального закладу, закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання для здобуття ступеня доктора філософії;

{Пункт 5 частини другої статті 61 виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

6) асистент-стажист - особа, яка має вищу освіту ступеня магістра, навчається в асистентурі-стажуванні закладу вищої освіти за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчої майстерності.

{Частину другу статті 61 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

3. До інших осіб, які навчаються у закладах вищої освіти, належать:

1) слухач - особа, яка навчається на підготовчому відділенні закладу вищої освіти, або особа, яка отримує додаткові чи окремі освітні послуги, у тому числі за програмами післядипломної освіти;

{Пункт 2 частини третьої статті 61 виключено на підставі Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

3) лікар (провізор)-інтерн - особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування, виконує програму підготовки в інтернатурі за відповідною спеціальністю під керівництвом лікаря закладу охорони здоров'я та закріпленого за ним викладача кафедри закладу вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів (провізорів)-інтернів, та бере участь у наданні всіх видів медичної допомоги, передбачених вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики;

{Пункт 3 частини третьої статті 61 в редакції Закону № 749-IX від 03.07.2020}

4) лікар-резидент - особа, яка має ступінь магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах або базах резидентури з метою отримання кваліфікації лікаря певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей резидентури.

{Пункт 4 частини третьої статті 61 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Пункт 5 частини третьої статті 61 виключено на підставі Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 62. Права осіб, які навчаються у закладах вищої освіти

1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на:

1) вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти;

2) безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

3) трудову діяльність у позанавчальний час (крім здобувачів вищої освіти вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, яким присвоєно військове або спеціальне звання);

{Пункт 3 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1986-IX від 17.12.2021}

4) додаткову оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи, скорочений робочий час та інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;

5) безоплатне користування бібліотеками, музеями, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами закладу вищої освіти;

{Пункт 5 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 849-IX від 02.09.2020}

6) безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);

7) користування виробничою, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою базами закладу вищої освіти у порядку, передбаченому статутом закладу вищої освіти;

8) забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;

{Пункт 8 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

9) участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації;

10) участь у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;

11) участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;

12) внесення пропозицій щодо умов і розміру плати за навчання;

13) участь у громадських об'єднаннях;

14) участь у діяльності органів громадського самоврядування закладу вищої освіти, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради закладу вищої освіти, органів студентського самоврядування;

15) вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу;

{Пункт 15 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

16) навчання одночасно за декількома освітніми програмами, а також у декількох закладах вищої освіти, за умови отримання тільки однієї вищої освіти за кожним ступенем за кошти державного (місцевого) бюджету;

17) академічну мобільність, у тому числі міжнародну;

18) отримання соціальної допомоги у випадках, встановлених законодавством;

19) зарахування до страхового стажу відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" періодів навчання на денній формі навчання у закладах вищої освіти, аспірантурі, докторантурі, інтернатурі, резидентурі, за умови добровільної сплати страхових внесків;

{Пункт 19 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

20) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

21) участь у формуванні індивідуального навчального плану;

22) моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;

23) захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;

24) безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах, закладах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

25) канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік (для здобувачів вищої освіти вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, яким присвоєно військове або спеціальне звання, тривалість визначається державним органом, до сфери управління якого належать відповідні вищі військові навчальні заклади, заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання чи військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти);

{Пункт 25 частини першої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1986-IX від 17.12.2021}

26) отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

27) оскарження дій органів управління закладу вищої освіти та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників;

28) спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури закладу вищої освіти відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

2. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання академічних та соціальних стипендій у встановленому законодавством порядку.

{Частина друга статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

3. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання, можуть отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

4. Соціальні стипендії призначаються студентам (курсантам) закладу вищої освіти в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Студенти (курсанти) закладу вищої освіти з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також студенти (курсанти) закладу вищої освіти, які в період навчання у віці від 18 до 23 років залишилися без батьків, мають гарантоване право на отримання соціальної стипендії, у тому числі у разі отримання академічної стипендії.

Академічні стипендії призначаються особам, які досягли значних успіхів у навчанні та/або науковій діяльності згідно з критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Частка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, встановлюється вченою радою закладу вищої освіти у межах визначеного Кабінетом Міністрів України загального відсотка студентів (курсантів), які мають право на отримання академічних стипендій, та стипендіального фонду.

Студентам (курсантам) закладів вищої освіти, які мають право на отримання соціальної стипендії і набувають право на отримання академічної стипендії, надається один вид стипендії за їхнім вибором.

{Частина четверта статті 62 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

5. Розмір академічної та соціальної стипендії, порядок їх призначення і виплати встановлюються Кабінетом Міністрів України.

6. Для студентів (курсантів), які навчаються за гостродефіцитними спеціальностями (спеціалізаціями) (у галузях знань освіта, математичні, природничі, технічні науки), встановлюється підвищений розмір академічної стипендії. Перелік таких спеціальностей (спеціалізацій) та розмір підвищення визначаються Кабінетом Міністрів України.

{Частина шоста статті 62 в редакції Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

{Частину сьому статті 62 виключено на підставі Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

{Частину восьму статті 62 виключено на підставі Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

9. Здобувачі вищої освіти, які навчаються у закладах вищої освіти за денною формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

10. Студенти, курсанти закладів вищої освіти мають право на отримання студентського квитка, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 63. Обов’язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти

1. Особи, які навчаються у закладах вищої освіти, зобов’язані:

1) дотримуватися вимог законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти;

2) виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

3) виконувати вимоги освітньої (наукової) програми (індивідуального навчального плану (за наявності), дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

{Пункт 3 частини першої статті 63 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 64. Працевлаштування випускників закладів вищої освіти

1. Випускники закладів вищої освіти вільні у виборі місця роботи, крім випадків, передбачених цим Законом. Заклади вищої освіти не зобов’язані здійснювати працевлаштування випускників.

{Статтю 64 доповнено новою частиною першою згідно із Законом № 1662-VIII від 06.10.2016}

2. Держава у співпраці з роботодавцями забезпечує створення умов для реалізації випускниками закладів вищої освіти права на працю, гарантує створення рівних можливостей для вибору місця роботи, виду трудової діяльності з урахуванням здобутої вищої освіти та суспільних потреб.

3. Випускники вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових інститутів як підрозділів закладів вищої освіти з числа військовослужбовців (осіб начальницького складу) направляються для подальшого проходження служби відповідно до законодавства.

4. Випускникам вищих медичних і педагогічних навчальних закладів, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищах міського типу, держава відповідно до законодавства забезпечує безоплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах встановлених норм.

{Статтю 64 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1662-VIII від 06.10.2016}

5. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки здійснює моніторинг зайнятості випускників закладів вищої освіти. Знеособлені статистичні дані щодо зайнятості випускників закладів вищої освіти на ринку праці розміщуються в мережі Інтернет для вільного доступу у форматі, що дає змогу їх автоматизовано обробляти електронними засобами.

{Статтю 64 доповнено частиною п’ятою згідно із Законом № 2745-VIII від 06.06.2019}

Розділ XI
НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА, МИСТЕЦЬКА ТА
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

{Назва розділу XI в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

Стаття 65. Мета і завдання наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності у закладах вищої освіти

{Назва статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти є невід’ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Провадження наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов’язковим.

Мистецька діяльність є невід’ємною складовою освітньої діяльності закладів вищої освіти культурологічного та/або мистецького спрямування і провадиться з метою поглиблення професійних компетентностей, інноваційної діяльності в мистецтві, що сприяє створенню нового культурно-мистецького продукту.

{Частину першу статті 65 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

2. Суб’єктами наукової, науково-технічної, мистецької та інноваційної діяльності є наукові, науково-педагогічні працівники, особи, які навчаються у закладах вищої освіти, інші працівники закладів вищої освіти, а також працівники підприємств, які спільно з закладами вищої освіти провадять наукову, науково-технічну, мистецьку та інноваційну діяльність.

3. Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу.

4. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти є:

- 1) одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- 2) застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;
- 3) формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

Стаття 66. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук

1. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук здійснюється з метою розроблення та виконання пріоритетних наукових програм, проведення наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, технічних та організаційних ресурсів відповідно до законодавства.

2. Основними напрямками інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук є:

- 1) участь у розробленні та виконання державних цільових програм економічного і соціального розвитку;
- 2) проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок тощо, у тому числі за рахунок державного бюджету та власних надходжень;
- 3) участь у створенні науково-навчальних, науково-дослідних об'єднань, інноваційних структур та інших організаційних форм кооперації;
- 4) впровадження спільно створених інноваційних продуктів у виробництво, інші галузі економіки тощо;
- 5) забезпечення набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності;
- 6) провадження спільної видавничої та інформаційно-ресурсної діяльності;
- 7) залучення закладами вищої освіти наукових працівників з наукових установ і організацій Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та науковими установами і організаціями академій науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти на основі трудового договору (контракту) для провадження освітньої і наукової діяльності, зокрема до підготовки аспірантів і докторантів, підготовки та експертизи підручників, навчальних посібників, освітніх програм та стандартів вищої освіти для забезпечення навчального процесу у вищій школі;
- 8) організація на базі наукових установ і організацій Національної академії наук України, національних галузевих академій наук наукових досліджень молодих вчених, докторантів та аспірантів, систематичної виробничої практики студентів закладів вищої освіти із забезпеченням їх безпосередньої участі у проведенні наукових досліджень.

Стаття 67. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти провадиться відповідно до законодавства про освітню, наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, формують політику наукової і інноваційної діяльності, яка здійснюється безпосередньо закладами вищої освіти на засадах автономії.

2. Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:

- 1) розробляє відповідно до законодавства пропозиції щодо обсягу бюджетного фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти, інших підприємств, установ та організацій, що діють у системі вищої освіти, а також щодо обсягу капітального будівництва зазначених підприємств, установ та організацій з урахуванням їхніх запитів;
- 2) погоджує рішення про утворення науково-навчальних і науково-дослідних об'єднань, що провадять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність спільно з науковими установами і організаціями Національної академії наук України, національних галузевих академій, наукових і науково-технологічних парків, бізнес-інкубаторів, мистецьких творчих майстерень тощо;
- 3) розробляє державні цільові програми, спрямовані на обладнання закладів вищої освіти сучасними приладами, науковим обладнанням, навчальними лабораторіями, електронними комунікаційними мережами тощо, з урахуванням їхніх запитів.

{Пункт 3 частини другої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1089-IX від 16.12.2020}

3. Наукові дослідження, що проводяться за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, фінансуються державними органами та органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, незалежно від фінансування освітньої діяльності. У першочерговому порядку фінансуються фундаментальні дослідження, а також прикладні науково-дослідні роботи, що виконуються в межах основних напрямів розвитку науки і техніки. Державні органи та органи місцевого самоврядування, до сфери управління

яких належать заклади вищої освіти, за результатами наукової діяльності закладів вищої освіти визначають для них обсяг фінансування наукової діяльності за окремими бюджетними програмами. Заклади вищої освіти на конкурсних засадах формують тематику науково-дослідних робіт і самостійно затверджують тематичні плани наукової діяльності.

4. Держава економічно заохочує підприємства різних форм власності до співпраці з закладами вищої освіти щодо виконання науково-інноваційних проєктів, підготовки і перепідготовки фахівців з вищою освітою, проведення практики студентів.

5. Заклад вищої освіти, який провадить наукову діяльність, що має важливе значення для науки, економіки та виробництва, і хоче отримати відповідну державну підтримку, має право пройти державну атестацію відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

Стаття 68. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може провадитись закладами вищої освіти, у тому числі через створені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності закладу вищої освіти до стану інноваційного продукту та його подальша комерціалізація.

2. До виконання наукових і науково-технічних робіт у закладі вищої освіти можуть залучатися науково-педагогічні, наукові і педагогічні працівники, інші працівники закладів вищої освіти, особи, які навчаються у закладі вищої освіти, а також працівники інших організацій.

3. Заклади вищої освіти, зокрема які є засновниками інноваційних структур різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори тощо), мають право проводити спільні наукові дослідження, демонстраційні досліді тощо, у тому числі з використанням земельних ділянок, які знаходяться в постійному користуванні закладів вищої освіти.

Стаття 69. Права інтелектуальної власності та їх захист

1. Набуття, охорона та захист прав закладів вищої освіти та учасників освітнього процесу щодо результатів наукової, науково-технічної та інших видів діяльності забезпечуються відповідно до закону.

2. Заклади вищої освіти мають право розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності на об’єкти права інтелектуальної власності.

3. Витрати державних і комунальних закладів вищої освіти, понесені у зв’язку із забезпеченням правової охорони на об’єкти права інтелектуальної власності, майнові права на які набуті в установленому законом порядку, здійснюються за рахунок власних надходжень закладу вищої освіти.

4. Об’єкти права інтелектуальної власності підлягають оцінці. За результатом оцінки їх вартість відображається у бухгалтерському обліку закладу вищої освіти у порядку, передбаченому законом.

5. Заклади вищої освіти здійснюють заходи з впровадження, включаючи трансфер технологій, об’єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які вони набули.

6. Заклади вищої освіти та наукові установи здійснюють заходи із запобігання академічному плагіату - оприлюдненню (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

{Частина шоста статті 69 в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

7. Договір про створення об’єкта права інтелектуальної власності за замовленням має визначати способи, умови та порядок здійснення відповідних майнових прав інтелектуальної власності.

Розділ XII
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ

Стаття 70. Матеріально-технічна база і правовий режим майна закладів вищої освіти

1. Матеріально-технічна база закладів вищої освіти включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші матеріальні цінності.

Відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми закладу вищої освіти з метою забезпечення його статутної діяльності засновником (засновниками) закріплюються на основі права господарського відання або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно.

Землекористування та реалізація прав власника земельних ділянок, у тому числі набуття відповідних прав на землю, здійснюються закладами вищої освіти відповідно до Земельного кодексу України.

Повноваження засновника (засновників) закладу вищої освіти щодо розпорядження державним майном у системі вищої освіти здійснюються відповідно до законодавства.

2. Майно закріплюється за державним або комунальним закладом вищої освіти на праві господарського відання і не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню або передачі у власність юридичним і фізичним особам без згоди засновників закладу вищої освіти та вищого колегіального органу самоврядування закладу вищої освіти, крім випадків, передбачених законодавством.

Майно державного або комунального закладу вищої освіти, у тому числі того, що має статус національного, яке не використовується для провадження видів діяльності, передбачених цим Законом, та не забезпечує статутну діяльність, може безоплатно передаватися у встановленому законодавством порядку іншому державному або комунальному закладу вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, науковій установі або науковій

організації державної форми власності за умови його подальшого використання виключно для провадження видів діяльності, передбачених спеціальними законами та/або Законом України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

{Частина другу статті 70 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1557-IX від 17.06.2021}

Власні надходження державних і комунальних закладів вищої освіти, наукових установ, отримані від плати за послуги, що надаються згідно з освітньою, науковою та навчально-виробничою діяльністю, благодійні внески та гранти відповідно до рішення, прийнятого вченою радою закладу вищої освіти, наукової установи, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальному органі центрального органу виконавчої влади у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або на поточні та/або вкладні (депозитні) рахунки установ державних банків. Зазначені доходи, а також відсотки, отримані від розміщення коштів закладу вищої освіти, наукової установи на вкладних (депозитних) рахунках в установах державних банків, включаються до фінансового плану (кошторису) закладу вищої освіти, наукової установи і можуть використовуватися на придбання майна і його використання, капітальне будівництво та ремонт приміщень, поліпшення матеріально-технічного, навчально-лабораторного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо в межах статутної діяльності закладу вищої освіти, наукової установи.

Передача в оренду державними і комунальними закладами вищої освіти закріплених за ними на праві господарського відання об'єктів власності здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства.

Будівлі, споруди і приміщення закладів вищої освіти повинні відповідати вимогам доступності згідно з державними будівельними нормами і стандартами. Якщо відповідні об'єкти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з особливими освітніми потребами, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну.

Проектування, будівництво та реконструкція будівель, споруд і приміщень закладів вищої освіти здійснюються з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми потребами.

Земельні ділянки передаються закладам вищої освіти незалежно від форми власності у постійне користування в порядку, передбаченому Земельним кодексом України.

3. Заклад вищої освіти у порядку, визначеному законом, та відповідно до статуту має право:

1) власності на об'єкти права інтелектуальної власності, створені за власні кошти або кошти державного чи місцевих бюджетів (крім випадків, визначених законом);

2) засновувати сталий фонд (ендаумент) закладу вищої освіти та розпоряджатися доходами від його використання відповідно до умов функціонування сталого фонду, а також отримувати майно, кошти і матеріальні цінності, зокрема будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби, від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, у тому числі як благодійну допомогу;

3) провадити фінансово-господарську діяльність в Україні та за кордоном;

4) використовувати майно, закріплене за ним на праві господарського відання, у тому числі для провадження господарської діяльності, передавати його в оренду та в користування відповідно до законодавства;

5) створювати власні або використовувати за договором інші матеріально-технічні бази для провадження освітньої, наукової, інноваційної або господарської діяльності;

6) створювати та розвивати власну базу соціально-побутових об'єктів, мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних і культурно-мистецьких структурних підрозділів;

7) здійснювати капітальне будівництво, реконструкцію, проводити капітальний і поточний ремонт основних фондів;

8) спрямовувати кошти на соціальну підтримку науково-педагогічних, наукових, педагогічних та інших працівників закладів вищої освіти та осіб, які навчаються у закладах вищої освіти;

9) відкривати поточні та депозитні рахунки у національній та іноземній валюті відповідно до законодавства, користуватися банківськими кредитами без урахування обмежень на право здійснення запозичень, установлених статтею 16 та пунктом 27 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України;

10) брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур і утворених за участю закладів вищої освіти малих підприємств, що розробляють і впроваджують інноваційну продукцію, шляхом внесення до них нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності);

11) засновувати навчальні заклади і наукові установи;

12) засновувати підприємства для провадження інноваційної та/або виробничої діяльності;

13) здійснювати перекази в іноземній валюті внесків за колективне членство у міжнародних освітніх і наукових асоціаціях, а також за передплату на іноземні наукові видання та доступ до світових інформаційних мереж та баз даних;

14) шляхом внесення нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності) брати участь у формуванні статутного капіталу інноваційних структур різних типів (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів тощо).

Стаття 71. Фінансування закладів вищої освіти

1. Фінансування державних закладів вищої освіти здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством, з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості у прийнятті рішень.

2. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування можуть здійснювати фінансування державних закладів вищої освіти у встановленому законодавством порядку.

3. Розміри бюджетних призначень на підготовку фахівців з вищою освітою, а також на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів встановлюються у Державному бюджеті України на відповідний рік.

4. Фінансування комунальних закладів вищої освіти здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів відповідно до Бюджетного кодексу України та інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Фінансування приватних закладів вищої освіти здійснюється їх засновниками та з інших джерел, не заборонених законодавством.

6. Залучені кошти спрямовуються на провадження статутної діяльності закладу вищої освіти в порядку і на умовах, визначених законодавством та статутом закладу вищої освіти.

7. До фінансового плану (кошторису) закладу вищої освіти обов'язково включаються витрати, пов'язані з розвитком матеріально-технічної і лабораторної бази, із забезпеченням ліцензованими програмними продуктами для провадження освітньої і наукової діяльності, а також з проходженням виробничих і переддипломних практик здобувачами вищої освіти.

8. Кошти, отримані закладом вищої освіти як плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання освітніх послуг, не можуть бути вилучені в дохід державного або місцевих бюджетів.

Стаття 72. Формування та розміщення державного замовлення

1. Показники державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою формуються за рівнями вищої освіти та спеціальностями з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях на ринку праці центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, у порядку, встановленому законом, за участю закладів вищої освіти, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, роботодавців та їх об'єднань.

Загальний обсяг державного замовлення для підготовки фахівців ступенів молодшого бакалавра, бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на поточний рік становить не менш як 51 відсоток кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які у поточному році здобули повну загальну середню освіту.

Загальний обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня магістра на поточний рік становить не менш як 50 відсотків кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь бакалавра за державним замовленням.

Загальний обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня доктора філософії на поточний рік становить не менш як 5 відсотків кількості осіб, які у поточному році здобудуть ступінь магістра за державним замовленням.

Показники державного замовлення в розрізі спеціальностей і рівнів вищої освіти оприлюднюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, на його офіційному веб-сайті не пізніше як за 30 календарних днів до початку вступної кампанії.

2. Заклад вищої освіти, що має статус дослідницького, має переважне право на отримання державного замовлення на підготовку фахівців ступеня магістра в обсязі до 75 відсотків обсягу випуску бакалаврів, які навчалися за кошти державного бюджету в цьому закладі вищої освіти, а обсяг державного замовлення на підготовку фахівців ступеня доктора філософії - до 20 відсотків обсягу випуску магістрів, які навчалися за кошти державного бюджету в цьому закладі вищої освіти.

3. Розміщення державного замовлення здійснюється на конкурсних засадах на принципах добросовісної конкуренції, відкритості та прозорості, рівноправності, об'єктивного та неупередженого оцінювання пропозицій учасників конкурсу.

4. Державне замовлення на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) розміщується шляхом укладення відповідних договорів між державними замовниками, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, та відповідними закладами вищої освіти України, що в установленому порядку надали інформацію про вступ до них осіб, які на конкурсних засадах отримали право на здобуття вищої освіти за кошти Державного бюджету України.

{Частина четверта статті 72 набирає чинності з 1 січня 2016 року - див. пункт 1 розділу XV цього Закону}

5. Розміщення державного замовлення здійснюється державними замовниками без проведення конкурсу у разі:

1) забезпечення оборони України, державної безпеки і захисту державного кордону, потреб Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, Служби безпеки України, Національної поліції України, служби цивільного захисту, розвідувальних органів України, Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

{Пункт 1 частини п'ятої статті 72 в редакції Закону № 1986-IX від 17.12.2021}

2) забезпечення підготовки фахівців за відповідною спеціальністю одним навчальним закладом відповідно до наданої ліцензії.

6. Особливості розміщення державного замовлення за спеціальностями, за якими проводиться конкурс творчих та/або фізичних здібностей, визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій відповідних державних органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти.

7. Інформація про обсяги розміщеного державного замовлення в розрізі закладів вищої освіти, спеціальностей і рівнів вищої освіти, крім державного замовлення, що розміщено у вищих військових навчальних закладах, закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, оприлюднюється державними замовниками на їх офіційних веб-сайтах кожного року не пізніше 1 жовтня.

8. Фінансування за рахунок видатків Державного бюджету України підготовки фахівців з вищою освітою за спеціальностями відповідних ступенів вищої освіти встановлюється в обсязі, необхідному для забезпечення на кожні 10 тисяч населення навчання не менше 180 студентів. При цьому обсяг видатків Державного бюджету України на поточний рік не може бути меншим, ніж обсяг видатків Державного бюджету України на минулий рік, збільшений на коефіцієнт інфляції.

Стаття 73. Платні послуги у сфері вищої освіти

1. Заклад вищої освіти відповідно до законодавства та статуту може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги за умови забезпечення надання належного рівня освітніх послуг як основного статутного виду діяльності.

2. Перелік платних освітніх та інших послуг, що можуть надаватися державними і комунальними закладами вищої освіти, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок надання платних освітніх та інших послуг, включаючи порядок визначення їх вартості для здобувачів вищої освіти, встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку і торгівлі, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової, бюджетної, податкової політики.

3. Державні і комунальні заклади вищої освіти мають право надавати додатково платні освітні та інші послуги виключно понад обсяги, встановлені державним стандартом, та поза діяльністю, що фінансується за рахунок коштів відповідних бюджетів.

4. Платні освітні послуги можуть надаватися тими самими структурними підрозділами, що здійснюють освітній процес за державним замовленням, або утвореними для надання платних послуг окремими структурними підрозділами навчального закладу, що діють на підставі положення, затвердженого відповідно до законодавства та статуту закладу вищої освіти.

5. Платні освітні та інші послуги надаються закладами вищої освіти за умови відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства, а у разі встановлення законодавством вимог щодо необхідності ліцензування або отримання дозволів для надання платної послуги - після отримання таких дозвільних документів.

6. Розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації, включаючи виготовлення документа про освіту та додатка до нього, а також порядок оплати освітньої послуги (разово, щороку, щосеместрово, щомісяця) встановлюються в договорі (контракті), що укладається між закладом вищої освіти та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

Типовий договір, що укладається між закладом вищої освіти та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу, на строк навчання, затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

{Частина шоста статті 73 в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

7. Розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації встановлюється закладами вищої освіти в національній валюті.

Заклад вищої освіти має право змінювати плату за навчання у порядку, передбаченому договором, не частіше одного разу на рік і не більш як на офіційно визначений рівень інфляції за попередній календарний рік.

Розмір плати за весь строк навчання або за надання додаткових освітніх послуг підлягає оприлюдненню у медіа, на офіційних веб-сайтах, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

Розділ XIII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 74. Державна політика щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

1. Держава з метою гармонізації законодавчих та інших нормативно-правових актів України у сфері вищої освіти та імплементації найважливіших положень міжнародних документів підтверджує пріоритетність норм міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. З метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору держава сприяє:

1) впровадженню механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти;

2) узгодженню Національної рамки кваліфікацій з рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти для забезпечення академічної та професійної мобільності та навчання протягом життя;

3) співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання;

4) впровадженню на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розробок закладів вищої освіти, продажу їхніх патентів та ліцензій;

5) залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання у закладах вищої освіти наукових, освітніх та інших програм.

3. Держава здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти і науки відповідно до двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів.

4. Держава створює умови для міжнародного співробітництва закладів вищої освіти усіх форм власності, наукових, проектних, виробничих, клінічних, лікувально-профілактичних, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих установ та організацій, що забезпечують

функціонування та розвиток системи вищої освіти, органів, які здійснюють управління вищою освітою, шляхом:

- 1) встановлення відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті;
- 2) фінансування внесків за членство в міжнародних організаціях, участі в заходах таких організацій; відрядження за кордон учасників освітнього процесу для науково-педагогічної та наукової роботи чи стажування відповідно до умов міжнародних договорів, а також договорів між закладами вищої освіти та іноземними партнерами, укладених на виконання освітніх і наукових проектів, які реалізуються за рахунок міжнародних грантів і коштів технічної допомоги.

Стаття 75. Основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

- 1. Заклади вищої освіти здійснюють міжнародне співробітництво, укладають договори про співробітництво, встановлюють прямі зв’язки з закладами вищої освіти, науковими установами та підприємствами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства.
- 2. Основними напрямками міжнародного співробітництва закладів вищої освіти є:
 - 1) участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками;
 - 2) проведення спільних наукових досліджень;
 - 3) організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів;
 - 4) участь у міжнародних освітніх та наукових програмах;
 - 5) спільна видавнича діяльність;
 - 6) надання послуг, пов’язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні;
 - 7) створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними закладами вищої освіти, науковими установами, організаціями;
 - 8) відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників для педагогічної, науково-педагогічної та наукової роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів між такими закладами вищої освіти та іноземними партнерами;
 - 9) залучення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників іноземних закладів вищої освіти для участі в педагогічній, науково-педагогічній та науковій роботі у закладах вищої освіти України;
 - 10) направлення осіб, які навчаються у закладах вищої освіти України, на навчання у закордонних закладах вищої освіти;
 - 11) сприяння академічній мобільності наукових, науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються;
 - 12) інші напрями і форми, не заборонені законом.

Стаття 76. Зовнішньоекономічна діяльність у сфері вищої освіти

- 1. Зовнішньоекономічна діяльність закладу вищої освіти провадиться відповідно до законодавства шляхом укладення договорів з іноземними юридичними та фізичними особами.
- 2. Основними напрямками зовнішньоекономічної діяльності закладу вищої освіти є:
 - 1) організація підготовки осіб з числа іноземних громадян до вступу у заклади вищої освіти України та осіб з числа громадян України до навчання за кордоном;
 - 2) провадження освітньої діяльності, пов’язаної з навчанням іноземних студентів за акредитованими освітніми програмами, а також підготовка наукових кадрів для іноземних держав;
{Пункт 2 частини другої статті 76 із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}
 - 3) організація навчання за кордоном;
 - 4) виконання наукових досліджень і науково-технічних розробок.

Розділ XIV
КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 77. Державний контроль у сфері вищої освіти

- 1. Державний нагляд (контроль) за дотриманням закладами вищої освіти незалежно від форми власності та підпорядкування законодавства у сфері освіти і науки та стандартів освітньої діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю навчальних закладів.
- Стаття 78.** Громадський контроль у сфері вищої освіти
 - 1. Громадський контроль у сфері вищої освіти є правом суспільства та окремих громадян, працівників у сфері вищої освіти, осіб, які навчаються, органів громадського самоврядування, професійних спілок, організацій роботодавців та їх об’єднань, громадських організацій отримувати у встановленому законодавством порядку доступ до інформації на всіх етапах прийняття рішень у сфері вищої освіти і науки, вносити пропозиції та зауваження до них, погоджувати прийняття визначених законом рішень.
 - 2. Громадський контроль здійснюється громадськими об’єднаннями та окремими громадянами на принципах відкритості і прозорості.
- Стаття 79.** Відкритість прийняття рішень і провадження діяльності у сфері вищої освіти

1. Рішення та діяльність у сфері вищої освіти, крім інформації з обмеженим доступом, є відкритими. Інформація про процедури та результати прийняття рішень і провадження діяльності у сфері вищої освіти підлягає обов’язковому оприлюдненню на офіційних веб-сайтах та у медіа, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

2. Обов’язковому громадському обговоренню у трудовому колективі та колективі осіб, які навчаються, підлягають бюджет закладу вищої освіти, його видатки та доходи, стан майна закладу вищої освіти та порядок його використання.

3. Статут та інші документи закладу вищої освіти, якими регулюється порядок здійснення освітнього процесу, інформація про склад його керівних органів, а також бюджет закладу вищої освіти та річний, у тому числі фінансовий, звіт повинні бути оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

4. Заклади вищої освіти зобов’язані публікувати на своїх офіційних веб-сайтах:

1) кошторис закладу вищої освіти на поточний рік та всі зміни до нього;

2) звіт про використання та надходження коштів;

3) інформацію щодо проведення тендерних процедур;

4) штатний розпис на поточний рік;

5) цільові показники діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких повинен забезпечити керівник закладу вищої освіти відповідно до контракту, строки їх досягнення та спосіб перевірки досягнення таких цільових показників.

{Частина четверту статті 79 доповнено пунктом 5 згідно із Законом № 2003-IX від 25.01.2022}

Розділ XV ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через місяць з дня його опублікування, крім:

абзацу третього частини другої статті 56 цього Закону, який набирає чинності з 1 вересня 2015 року;

частини сьомої статті 44 та частини четвертої статті 72 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2016 року.

2. Установити, що:

1) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, що провадиться закладами вищої освіти і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома спеціаліста. Останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста проводиться у 2016 році;

2) вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (повна вища освіта) після набрання чинності цим Законом прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра;

3) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, що провадиться закладами вищої освіти і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома молодшого спеціаліста. Останній прийом на здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста проводиться у 2019 році;

{Підпункт 3 пункту 2 розділу XV в редакції Закону № 1958-VIII від 21.03.2017; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

4) після набрання чинності цим Законом диплом про вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста (початкова вища освіта) прирівнюється до диплома про вищу освіту за освітньо-професійним ступенем молодшого бакалавра;

5) заклади вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, мають право продовжити освітню діяльність з підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра, за умови отримання відповідної ліцензії. При цьому вимоги ліцензійних умов щодо наявності науково-педагогічних працівників і відповідного стажу науково-педагогічної роботи можуть застосовуватися до зазначених закладів вищої освіти з моменту отримання ними відповідно до підпункту 12¹ цього пункту права на включення до свого штатного розпису посад науково-педагогічних працівників. Для потреб ліцензування стаж педагогічної роботи у закладах вищої освіти працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, зараховується як стаж науково-педагогічної роботи. Акредитація освітніх програм для підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра здійснюється на загальних засадах згідно з цим Законом;

{Підпункт 5 пункту 2 розділу XV в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

6) вищі навчальні заклади I-II рівня акредитації, які в системі вищої освіти здійснюють підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста і які до 2020 року не отримають статусу коледжу відповідно до Закону України "Про вищу освіту", набувають статусу закладу фахової передвищої освіти;

{Підпункт 6 пункту 2 розділу XV в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 2745-VIII від 06.06.2019}

6¹) вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації, протягом двох років з моменту отримання ліцензії на підготовку молодшого бакалавра мають привести тип і статут вищого навчального закладу у відповідність із цим Законом;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 6¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

6²) абзац другий пункту 3 частини першої статті 28 цього Закону набирає чинності з 1 січня 2020 року. При цьому вимога щодо обсягу підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра діє:

{Абзац перший підпункту б² пункту 2 розділу XV в редакції Закону № 2745-VIII від 06.06.2019}

з 1 січня 2020 року в розмірі 10 відсотків;

з 1 січня 2021 року в розмірі 20 відсотків;

з 1 січня 2022 року в розмірі 30 відсотків;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом б² згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

7) підготовка кандидатів та докторів наук, розпочата до 1 вересня 2016 року, здійснюється закладами вищої освіти та науковими установами відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом. За результатами захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та наукового ступеня доктора наук у спеціалізованих вчених радах, утворених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, відповідно до Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність", здобувачам наукових ступенів присуджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, ступінь кандидата або доктора наук відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом, та видається диплом кандидата або доктора наук;

{Підпункт 7 пункту 2 розділу XV в редакції Законів № 2145-VIII від 05.09.2017, № 676-IX від 04.06.2020, № 1369-IX від 30.03.2021}

8) науковий ступінь кандидата наук після набрання чинності цим Законом прирівнюється до наукового ступеня доктора філософії, а вчене звання старшого наукового співробітника - до вченого звання старшого дослідника;

{Підпункт 9 пункту 2 розділу XV виключено на підставі Закону № 1369-IX від 30.03.2021}

10) дія статті 42 цього Закону в частині вимог щодо перебування керівника закладу вищої освіти на посаді не більше двох строків поширюється на керівників, які обіймали посаду керівника закладу вищої освіти, незалежно від способу їх обрання, призначення;

{Підпункт 10 пункту 2 розділу XV із змінами, внесеними згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019; в редакції Закону № 1216-IX від 05.02.2021}

11) заклади вищої освіти, яким надано статус національного або дослідницького, після набрання чинності цим Законом зберігають відповідний статус, а також набувають додаткових прав, передбачених цим Законом;

12) до приведення нормативно-правових актів з питань оплати праці, пенсійного та стипендіального забезпечення у відповідність із вимогами цього Закону умови оплати праці, пенсійного забезпечення педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, стипендіального забезпечення осіб, які навчаються, зберігаються:

для університетів, академій, інститутів - на рівні закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації;

для коледжів (включаючи коледжі як структурні підрозділи університетів, академій, інститутів) - на рівні закладів вищої освіти I-II рівнів акредитації;

12¹) коледжі (у тому числі коледжі як структурні підрозділи університетів, академій, інститутів), які отримали ліцензію на підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або ступеня бакалавра, включають до свого штатного розпису відповідні посади науково-педагогічних працівників. На науково-педагогічних працівників таких коледжів та осіб, які здобувають у них вищу освіту ступеня молодшого бакалавра чи бакалавра, поширюються умови оплати праці, пенсійного забезпечення, норми педагогічного навантаження, норми стипендіального забезпечення на рівні вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Педагогічні працівники цих коледжів, які відповідають вимогам цього Закону до науково-педагогічних працівників та забезпечують підготовку фахівців ступеня молодшого бакалавра або бакалавра, отримують статус науково-педагогічних працівників і переводяться на відповідні науково-педагогічні посади з початку реалізації відповідної освітньої програми або з 1 вересня 2017 року, якщо освітня програма підготовки фахівців ступеня бакалавра вже реалізується;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 12¹ згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

13) до 1 січня 2016 року розміщення державного замовлення для підготовки фахівців ступеня бакалавра (магістра і спеціаліста медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямувань) здійснюється до початку вступної кампанії у закладах вищої освіти незалежно від форми власності з урахуванням показників розміщення державного замовлення минулого року в розрізі навчальних закладів за відповідними спеціальностями, середнього показника конкурсного бала зарахованих абітурієнтів за останні три роки, а також пропозицій закладів вищої освіти та регіональних потреб;

{Підпункт 13 пункту 2 розділу XV в редакції Закону № 367-VIII від 23.04.2015}

14) перший склад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти формується протягом дев'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом у такому порядку:

строком на два роки делегуються два члени Національною академією наук України та по одному члену - від кожної національної галузевої академії наук;

строком на чотири роки обираються дев'ять членів від державних закладів вищої освіти;

строком на чотири роки обираються три члени від приватних закладів вищої освіти;

строком на три роки обирається один член від комунальних закладів вищої освіти;

строком на три роки обираються спільним представницьким органом всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців три члени;

строком на два роки обираються з'їздом представників органів студентського самоврядування закладів вищої освіти два члени;

15) заклади вищої освіти приватної форми власності, засновані в організаційно-правовій формі товариств та в інших передбачених законодавством формах, можуть продовжувати свою діяльність в існуючій організаційно-правовій формі або мають право набуту статусу приватної установи. Положення статей 29, 42 та 72 цього Закону поширюються лише на заклади вищої освіти, що мають статус державних, комунальних і приватних установ;

16) протягом 10 років з дня створення у коледжі науково-педагогічних посад педагогічні (науково-педагогічні) працівники із стажем педагогічної роботи у закладі вищої освіти не менш як 10 років мають право брати участь у конкурсі на зайняття посади керівника коледжу, керівника факультету чи кафедри коледжу. Вимога щодо наявності вченого (почесного) звання та наукового ступеня для кандидата на посаду керівника коледжу, керівника факультету чи кафедри коледжу починає діяти через п'ять років з дня створення у коледжі науково-педагогічних посад.

Вимоги частин другої та шостої статті 35, частини першої статті 42 цього Закону не мають зворотної сили і не поширюються на керівників коледжів, керівників факультетів чи кафедр коледжу до моменту припинення дії укладеного з ними контракту;

{Підпункт 16 пункту 2 розділу XV із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

17) земельні ділянки державної та комунальної власності, які надані в оренду закладам вищої освіти незалежно від форми власності, передаються їм у постійне користування відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування протягом шести місяців з моменту звернення керівника закладу вищої освіти;

18) під час проходження в установленому законодавством порядку закладом вищої духовної освіти процедури ліцензування та акредитації освітньої програми за спеціальністю "Богослов'я", створення та діяльності аспірантури, докторантури, спеціалізованої вченої ради цього закладу вищої духовної освіти за галуззю знань "Богослов'я" документи про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання викладачів (педагогічних і науково-педагогічних працівників) і членів спеціалізованої вченої ради, видані закладами вищої духовної освіти, вважаються еквівалентними відповідним документам, що видаються в установленому законодавством порядку;

19) розмір квоти для прийому осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки для закладів вищої освіти;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 19 згідно із Законом № 2026-VIII від 16.05.2017; в редакції Законів № 392-IX від 18.12.2019, № 744-IX від 03.07.2020}

20) до затвердження в установленому цим Законом порядку положення про акредитацію освітніх програм таку акредитацію здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки в порядку, передбаченому для акредитації напрямів і спеціальностей.

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 20 згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

20¹) територіально відокремлені структурні підрозділи закладів вищої освіти в містах Києві, Харкові, Львові, Дніпрі та Одесі, що функціонують на день набрання чинності цим Законом, мають бути реорганізовані або припинені до 1 липня 2021 року рішенням закладів вищої освіти або їх засновників;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 20¹ згідно із Законом № 392-IX від 18.12.2019}

21) особи, які працюють на посадах керівника факультету (навчально-наукового інституту, відокремленого структурного підрозділу закладу вищої освіти, коледжу відповідно до Закону України "Про вищу освіту") на день набрання чинності Законом України "Про фахову передвищу освіту" не менше п'яти років, мають право надалі працювати на цій посаді не більше п'яти років;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 21 згідно із Законом № 2745-VIII від 06.06.2019}

22) нормативно-правові акти у сфері вищої освіти, видані на виконання цього Закону, що не стосуються майнових питань, не є регуляторними актами;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 22 згідно із Законом № 744-IX від 03.07.2020}

23) у 2022, 2023, 2024 роках прийом на навчання для здобуття вищої освіти здійснюється в особливому порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, без дотримання вимог цього Закону.

З 2024 року не проводиться набір вступників для здобуття ступеня вищої освіти молодшого бакалавра;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 23 згідно із Законом № 2157-IX від 24.03.2022; із змінами, внесеними згідно із Законом № 2925-IX від 23.02.2023; в редакції Закону № 3438-IX від 08.11.2023}

24) фінансове забезпечення заходів з організації та проведення вступних випробувань для здобуття вищої освіти у 2023, 2024 роках здійснюється за рахунок видатків, передбачених бюджетним законодавством за бюджетною програмою 2201470 "Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами", та за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 24 згідно із Законом № 2925-IX від 23.02.2023; в редакції Закону № 3438-IX від 08.11.2023}

25) у 2024 році конкурсний відбір на навчання для здобуття ступеня вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, ступеня вищої освіти молодшого бакалавра здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання 2021 року та/або вступних випробувань 2022-2024 років, проведених з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання, та творчого конкурсу (конкурсу фізичних здібностей) у передбачених законодавством випадках;

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 25 згідно із Законом № 3438-IX від 08.11.2023}

26) у 2024 році вступні випробування для участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, ступеня вищої освіти молодшого бакалавра включають тестування з навчальних предметів "Українська мова", "Математика", "Історія України" та навчального предмета на вибір ("Іноземна мова", "Біологія", "Географія", "Фізика", "Хімія", "Українська література"). Прийом на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, ступеня вищої освіти молодшого бакалавра за вибором вступників може відбуватися з додатковим використанням єдиного фахового вступного випробування з економіки та управління або аграрних наук, що проводиться при вступі на спеціальності відповідних галузей.

{Пункт 2 розділу XV доповнено підпунктом 26 згідно із Законом № 3438-IX від 08.11.2023}

3. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 20, ст. 134 із наступними змінами).

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

а) частину другу статті 92 доповнити пунктом "г" такого змісту:

"г) вищі навчальні заклади незалежно від форми власності";

б) абзац шостий частини другої статті 134 після слів "бюджетним установам" доповнити словами "вищим навчальним закладам";

{Підпункт 2 пункту 4 розділу XV втратив чинність на підставі Закону № 2145-VIII від 05.09.2017}

{Підпункт 3 пункту 4 розділу XV втратив чинність на підставі Закону № 2019-VIII від 13.04.2017}

{Підпункт 4 пункту 4 розділу XV втратив чинність на підставі Закону № 848-VIII від 26.11.2015}

5) пункт 11 частини шостої статті 42 Закону України "Про зайнятість населення" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243) викласти в такій редакції:

"11) іноземців, які прибули в Україну для провадження викладацької та/або наукової діяльності у вищих навчальних закладах на їх запрошення".

4¹. Дія акредитаційних сертифікатів тимчасово переміщених закладів вищої освіти (наукових установ) зі спеціальностей та напрямів підготовки, що на день переміщення з тимчасово окупованої території або з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, були чинними, продовжується на період проведення антитерористичної операції, заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, але не більш як на п'ять років з дня закінчення строку дії відповідних акредитаційних сертифікатів.

Тимчасово переміщені заклади вищої освіти зберігають статус національних.

{Абзац третій пункту 4¹ розділу XV виключено на підставі Закону № 1557-IX від 17.06.2021}

Для закладів вищої освіти на підконтрольній українській владі території Донецької та Луганської областей центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких знаходяться такі заклади, встановлюють фіксовані обсяги державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою для всіх спеціальностей та всіх освітніх рівнів, зазначених у відповідних ліцензіях на провадження освітньої діяльності, чинних станом на 31 грудня 2019 року.

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки має право ініціювати передачу прав засновника профільних за напрямками підготовки професійно-технічних навчальних закладів переміщеним закладам вищої освіти, переміщеним науковим установам державної власності за згодою сторін та реорганізацію тимчасово переміщених закладів вищої освіти, тимчасово переміщених наукових установ шляхом злиття чи приєднання відповідно до закону в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

{Розділ XV доповнено пунктом 4¹ згідно із Законом № 1731-VIII від 03.11.2016; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2122-VIII від 11.07.2017, № 2233-VIII від 07.12.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019}

5. Кабінету Міністрів України:

{Підпункт 1 пункту 5 розділу XV виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

{Підпункт 2 пункту 5 розділу XV виключено на підставі Закону № 1774-VIII від 06.12.2016}

{Підпункт 3 пункту 5 розділу XV виключено на підставі Закону № 76-VIII від 28.12.2014}

{Підпункт 4 пункту 5 розділу XV виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

{Підпункт 5 пункту 5 розділу XV виключено на підставі Закону № 392-IX від 18.12.2019}

б) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект нової редакції Закону України "Про професійно-технічну освіту";

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом, а також забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

розробити порядок державного визнання документів про вищу духовну освіту, наукові ступені та вчені звання осіб, які до 1 вересня 2018 року здобули освіту, захистили дисертації на здобуття наукових ступенів та отримали вчені звання у закладах вищої духовної освіти, статuti (положення) яких зареєстровані у встановленому законодавством порядку;

{Абзац шостий підпункту 6 пункту 5 розділу XV із змінами, внесеними згідно із Законом № 2145-VIII від 05.09.2017}

із залученням представників релігійних організацій прийняти нові нормативно-правові акти та внести зміни до чинних з метою правового та інституційного забезпечення створення та діяльності аспірантури, докторантури та спеціалізованих вчених рад закладів вищої духовної освіти і подальшого державного визнання присуджених ними наукових ступенів з наукових спеціальностей, що входять до галузі науки "Богослов'я", а також щодо порядку присвоєння вчених звань науково-педагогічним працівникам закладів вищої духовної освіти;

7) врахувати під час підготовки проекту Державного бюджету України на 2015 рік видатки, необхідні для забезпечення організації роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з 1 вересня 2015 року;

8) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом розробити та затвердити Методичні рекомендації щодо особливостей виборчої системи та порядку обрання керівника закладу вищої освіти;

9) протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом розробити та затвердити комплексну державну програму щодо забезпечення конституційного права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з метою реалізації положень, передбачених в абзацах четвертому та п'ятому частини другої статті 70 цього Закону;

10) протягом п'яти місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти на засадах і в порядку, передбачених цим Законом;

11) забезпечити розробку методики нормативного фінансування закладів вищої освіти;

12) забезпечити можливості для додаткового вивчення українознавчих дисциплін особами, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія та які зараховані на навчання до закладів вищої освіти.

{Пункт 5 розділу XV доповнено підпунктом 12 згідно із Законом № 2026-VIII від 16.05.2017; в редакції Закону № 392-IX від 18.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 744-IX від 03.07.2020}

{Пункт 6 розділу XV "Прикінцеві та перехідні положення" виключено на підставі Закону № 3062-IX від 02.05.2023}

7. Рекомендувати засновникам закладів вищої освіти:

1) протягом двох років привести тип і статuti навчальних закладів у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити приведення закладами вищої освіти своїх освітніх програм у відповідність із вимогами абзацу третього частини другої статті 56 цього Закону, врахувавши при цьому, що нові освітні програми, які передбачають зменшення обсягу одного кредиту ЄКТС до 30 годин і зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічного працівника до 600 годин, починають діяти з 1 вересня 2015 року. При цьому зменшення максимального навчального навантаження на одну ставку науково-педагогічного працівника до 600 годин на навчальний рік не є підставою для збільшення чисельності штатних одиниць.

Президент України П.ПОРОШЕНКО

м. Київ
1 липня 2014 року
№ 1556-VII

Про вищу освіту
Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII
Редакція від 27.12.2023, підстава — 3438-IX
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18>

Законодавство України
станом на 01.03.2024
чинний

1556-18

Публікації документа

- Голос України від 06.08.2014 — № 148
- Урядовий кур'єр від 13.08.2014 — № 146
- Офіційний вісник України від 15.08.2014 — 2014 р., № 63, стор. 7, стаття 1728, код акта 73423/2014
- Відомості Верховної Ради України від 19.09.2014 — 2014 р., / № 37-38 /, стор. 2716, стаття 2004